619/1953/2

ЭРОВНУЛИ
ბიბლიოთეკა

დროშა

№ 2 თებერვალი 1953

საქართველო-
კომუნიზმის მშენებლობებს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სტალინის სახელობის ამიერკავკასიის მეტალურგიული ქარხნის მილსაგლინავი საამქრო.

ფოტოზე: მზა მილები ეგზავნება კუიბიშევჰიდროშენს.

ქუთაისში კომუნიზმის დიად მშენებლობებისათვის მზადდება არტეზიული წყალსაქაჩავები.

ფოტოზე: ქარხანა „გორნიაკის" საამწყობო საამქროში ამოწმებენ მზა წყალსაქაჩავებს თურქმენეთის მთავარ არხზე გაგზავნის წინ.

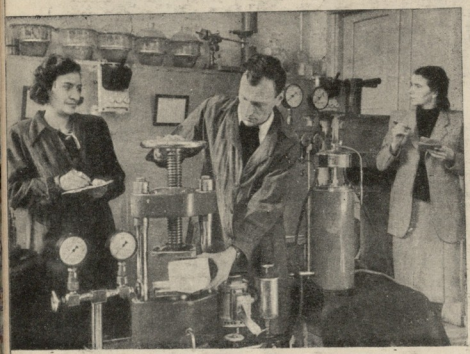

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებული სამშენებლო საქმეთა ინსტიტუტის მეცნიერ-მუშაკებმა შეისწავლეს თურქმენეთის ადგილობრივი სამშენებლო მასალები.

ფოტოზე (მარცხნიდან მარჯვნივ): ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატები ე. საგატელოვა, ზ. წილოსანი და გ. ჯიკაევა აწარმოებენ თურქმენეთის მთავარი არხის მშენებლობაზე გასაგზავნი ბეტონის ნიმუშების გამოცდას.

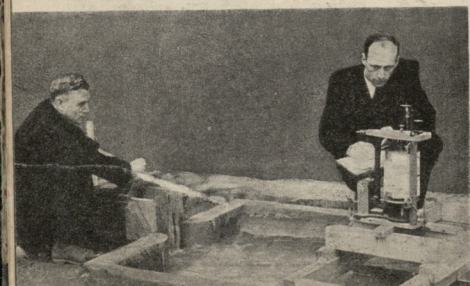

თბილისის ჰიდროენერგეტიკისა და ნაგებობათა საკვლევო-სამეცნიერო ინსტიტუტი დიდ დახმარებას უწევს მინგეჩაურის მშენებლებს.

ფოტოზე: ჰიდროტექნიკური ლაბორატორიის მეცნიერ-მუშაკები პ. მ. ვოროტელიაკი (მარცხნივ) და სამუშაოს ხელმძღვანელი ა. გ. ჭანიშვილი წყლის ენერგიის მშთანთქმელი ჭის ექსპერიმენტალური გამოკვლევის დროს.

ტანკისტები ტაქტიკურ მეცადინეობაზე →
ფოტო ვლ. გინზბურგისა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

დროშა

№ 2 (19) თებერვალი 1953

გამომცემლობა „კომუნისტი"

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიტერატურო-სამხატვრო ჟურნალი

619/1953

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საჯარო ბიბლიოთეკა

მშვიდობისა და უშიშროების საყარაჯოზე

მ. მიქელაძე

1953 წლის 23 თებერვალს გმირი საბჭოთა ხალხი აღნიშნავს საბჭოთა არმიისა და სამხედრო-საზღვაო ფლოტის 35 წლისთავს.

საბჭოთა კავშირის შეიარაღებული ძალები დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის პირმშოა. იგი წარმოიშვა ოქტომბრის დიდ მონაპოვართა შენაფენი და გარეშე მტრებისაგან დასაცავად.

დიდი ლენინისა და დიდი სტალინის მიერ შექმნილმა საბჭოთა არმიამ საბჭოლიანი ბრძოლისა და გამარჯვების გზა განვლო. საბჭოთა ხალხი ამაყობს იმით, რომ საბჭოთა არმიამ და სამხედრო-საზღვაო ფლოტმა სწორუპოვარი სარდლისა და ხალხთა გენიალური ბელადის ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით მოიპოვეს მსოფლიო ისტორიული გამარჯვებები მტრებთან შეუპოვარ ბრძოლებში. მათ დაიცვეს არა მარტო ჩვენი მძლავრი სამშობლოს თავისუფლება და დამოუკიდებლობა, არამედ მთელი მსოფლიოს ხალხებიც იხსნეს ფაშისტური დამონებისაგან.

საბჭოთა არმია, ბურჟუაზიული არმიებისაგან განსხვავებით, არის ახალი ტიპის არმია, გათავისუფლებული მუშებისა და გლეხების არმია, ოქტომბრის უფეოლუციის არმია, იგი არის კომფორიზის საქმისათვის თავდადებული, ხალხთა ამოზმისა და მეგობრობისათვის მებრძოლი არმია.

ბურჟუაზიული ქვეყნების არმიები კი, პირიქით, კოლონიური ჩაგვრის, ხალხთა დაპყრობის, დამონებისა და გაჩანაგების სულისკვეთებით გამსჭვალული არმიებს წარმოადგენენ.

ამ მხრივ განსაკუთრებით გამოირჩევა ამერიკის შეერთებული შტატების არმია, რომელსაც რეაქციონერები უნერგავენ საბჭოთა კავშირისა და სახალხო დემოკრატიის ქვეყნებისადმი სიძულვილს, ფერადკანიანი ხალხებისადმი ბიზღს, უღვთოებენ მხეცურ ინსტინქტებს. ამერიკელი იმპერიალისტები ხრდიან ბანდიტ ჯარისაკაცებს. თავიანთი სიმხეცით და ბოროტებით კორეაში ამერიკელ აგრესორთა ჯარებმა ბოლო მსოფლიოს წინაშე გამოამეჭღავნეს მხეცური ბუნება, სახიზღარი სახე.

საბჭოთა მეგობრები აღსრდილი არიან კომუნისტური პარტიის მიერ ინტერნაციონალისმის სულისკვეთებით, მათთვის უცხოა ეროვნული შუღლისა და მტრობის დამამცირებელი ბრძნობა. საბჭოთა კავშირის შეიარაღებულმა ძალებმა დაამარცხეს მხეცური ნაციონალიზმისა და რასიული სიძულვილის სულისკვეთებით აღსრდილი ფაშისტური არმია. მათ ღირსეულად შეასრულეს თავიანთ გამათავისუფლებელი მისია და ყველა თავისუფლებისმოყვარე ხალხის სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახურეს.

არც ერთ არმიას არ ჰქონდა და არც ექნება ისეთი მაღალი მორალურ-პოლიტიკური თვისებები, ისეთი შეგნებული დამოკიდებულება თავისი სამშობლოო მოვალეობისადმი, როგორიც აქვს საბჭოთა არმიას. სამხედრო მოვალეობის მაღალი შეგნება, პირადი პასუხისმგებლობის გრძნობა საშობლოს დაცვის საქმეში საბჭოთა არმიის საბრძოლო ხელოვნებისა და რაინდის დისციპლინის საფფუძველია.

ყველაზე მძიმე გამოცდა, რომელიც წლად ხედა ჩვენს შეიარაღებულ ძალებსა და მთელ საბჭოთა ხალხს, ეს იყო დიდი სამამული ომი. ვერც ერთი ხხვა არმია ვერ გაუძლებდა მთელი ეფროპის სამხედრო ტექნიკით შეიარაღებული ჰიტლერული ურდოების მოუსვენელ თავდასხმას.

ჩვენმა არმიამ არა თუ გაუძლო ფაშისტ დამპყრობთა შემოტეგას, არამედ თვითონ გადავიდა შეტეგაზე, სასტიკად დაამარცხა მტერი როგორც ევასვლეთით, ისე აღმოსავლეთით; ჩვენმა არმიამ ევროპისა და აზიის ხალხები იხსნა ფაშისტ აგრესორთა დამონებისაგან და ამით დირსეულად დაიმსახურა მთელი მსოფლიოს მშრომელთა საყოველთაო სიყვარული და პატივისეგმა.

საბჭოთა შეიარაღებული ძალების ისტორიულმა გამარჯვებებმა თვალნათლივ დაადასტურეს, თუ რაოდენი უპირატესობა აქვს სოციალისტური წყობილების ნიადაგზე და მშრომელი ხალხის წიაღიდან წარმოშობილ არმიას კაპიტალისტური ქვეყნების ანტიხალური არმიებთან შედარებით.

სოციალისტურმა წყობილებამ გარდაქმნა ჩვენი ქვეყანა, გადაალაგა პირველხარისხოვან ინდუსტრიულ ქვეყნად და ამით შეუქმნა მატერიალური, ტექნიკური ბაზა ჩვენს შეიარაღებულ ძალებს. საბჭოთა ხალხი აიარაღებს თავის არმიას მაღალხარისხოვანი საბრძოლო ტექნიკით. მხოლოდ ახლა, უფრო პროგრესიული საზოგადოებრივი წყობილების პირობებში შეიძლებოდა შექმნილიყო სამხედრო კადრები, რომელთაც შესწევთ ძალა და უნარი ახლებურად გადასჭრან საბრძოლო ამოცანები ბრძოლის ველზე.

ცხოველმყოფელი საბჭოთა პატრიოტიზმი საბჭოთა არმიის მაღალ მორალურ და საბრძოლო თვისებათა წყარო გახდა. უსაზღვრო სიყვარული საშობლოსადმი და განუზომელი სიძულვილი მტრისადმი საგმირო საქმეებით აღაფრთოვანებდა საბჭოთა ხალხს ბუნგში. სამამულო ომმა ათასობით გმირები წარმოშვა ჩვენს ქვეყანაში. ისინი მუდამ მზად იყვნენ სამშობლოს დასაცავად.

საბჭოთა შეიარაღებულ ძალთა ძლიერების უმნიშვნელოვანეს ფაქტორს შეადგენს ის, რომ მა ხელმძღვანელოვნის დიადი კომუნისტური პარტია, ლენინ-სტალინის პარტია. დიდი სტალინის ნებისყოფამ და გენიალურმა ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოფა საბჭოთა სახელმწიფოს და მისი შეიარაღებული ძალების გამარჯვება დიდ სამამულო ომში.

დაგვდგომია რთველობისა და კალოობის დარი

თეიმურაზ ჯანგულაშვილი

ზემოფფეთ ცეცხლში ქალი.
ცისფერთვალა ქალო, ვალენტინა...
—კალოობის ოდვეს დარი,—
ჩემი გული კალო კალეფშენა!..
მიზერებში ოდვა ფსალო
უცანაურად რეკდა გარეთ ფეიმა,
რაკა ფენი ცეცხლი მაკლდა,
ისეც ცეცხლში ვიდექ, ვალენტინა...
ჩვენ სტალინგრადს რომ შევავლეთ თვალი.
გაფეთრდი და გული აგეტეირა;
სანინერო ინსტიტუტის კარი
მოგიხერა ომმა ვალენტინა.
მიღეცადა რისხეიი ეოლეგა,
ცას ეფდებოდნენ ცეცხლის ხარაჩონი.
ეენი ეფნიდა გულის ბორგვა
ოდერეფდაც ჩაჭესმოდა მეგონი.
იარაღით ხელში მდგარი
კვლავ მახსოვდი ქალო, ვალენტინა.
—კალოობის ოდვეს დარი,—
ჩემი გულის კალო გალეფშენა!..
რა ხანია გავიხადე ჩექმა,
მზე გადიდდა, სავსე მთვარეც ბრწყინავს,
გამეფეფოდა გულთან ზეშმა,—
სად ეზანეფი?
ენანხავდ მეფვავდი, ვალენტინა.
არ ეტოვეფი ეურნალს, ეაზეთს,
სტალინგრადში ფვიდეეულ ფოლმებს,
რომ ცხოვრების ამ დიდ ეზაზე
ეეეზეედეროდი თუნდ ეენს ნაცნობს ეინმეს
მე ვიცოდი — რა ზღაპრულად
იზრდებოდა ჩვენი სტალინგრადი.
მის ქუჩებში ეაზაფფულად
ხომ მარადი გამპრეკვეზა დადის.
მე ვიცოდი — ეოლეგის კაშბალს
შენ ეკეიდი, ინყრერო ქალო,
—ჩვენს გულეეში როდი დაშრა
სიმღერის და სიყვარულის ზეკარო.
ბოლოს ეეეგზედი!
ეორის სახლთან
ზზეს შესაქმრდი მოკრძალებით მდგარი
ვალენტინა, ნატეარა ახდა!—
დაგვდგომია რთველობის და
კალოობის დარი.

ამხანაგი სტალინი სწორუპოვარი სარდალია. იგი ომის ყველა სტრატეგიული გეგმის სულისჩამდგმელი იყო. მისი უშუალო ხელმძღვანელობით, მისი ჩანაფიქრით შემუშავებული და განხორციელებული იყო საბჭოთა არმიის ყველა გადამჭრეტელი ოპერაცია. სტალინურმა სტრატეგიამ ბრწყინვალედ გადაჭრა შეიარაღებულ ძალთა განლაგებისა და ორგანიზაციის; ამოცანა.

სტალინური სტრატეგია და ტაქტიკა დაფუძნებულია თანამედროვე ომის წარმოფების კანონების ღრმა მეცნიერულ ანალიზზე. ამას დამსტურებს ამხანაგ სტალინის მიერ დამუშავებული დებულება მუდმივად მოქმედი ფაქტორების შესახებ, რომლებიც აწყვეტენ ომის ბედს, დებულება აქტიურ თავდაცვასა და კონტრშეტეგიაე კანონებზე, ტანკებისა და ავიაციის დიდი მასების როლის შესახებ თანამედროვეგ ომში, არტილერიის შესახებ, როგორც საბჭოთა არმიის ყველაზე ძლიერ იარაღზე.

დიდი სამამულო ომის ბრძოლებიდან, რომლებიც ფაშისტ აგრესორთა სრული დამარცხებით დამთავრდა, საბჭოთა არმია გამოეიდა პირველხარისხოვან არმიად. იგი შეიარაღებულია თანამედროვე მძლავრი ტექნიკით, უზრუნველყოფილია გამოცდილი და მაღალმორალური თვისებების მქონე სამხედრო კადრებით. ახლა, ომისშემდგომ პირობებში, საბჭოთა ხალხს შემოქმედებითი შრომის დიადი მაგალითით აღფრთოვანებული საბჭოთა მებრძოლები შეუპოვრად გაანგარიშობენ თავიანთ საბრძოლო დახელოვნებას. დღითი დღე ამაღლებენ თავიანთ იდეურ-პოლიტიკურ დონეს, ანმტკიცებენ სამხედრო დისციპლინას.

დიად გამარჯვებათა შარავანდედით მოსილი, სტალინური სამხედრო მეცნიერებით შეიარაღებული საბჭოთა არმია მტაცედ იცავს ჩვენს უძლეველ სამშობლოს. საბჭოთა მებრძოლებს ახსოვთ დიდი სტალინის მითითება იმის შესახებ, რომ ვიდრე არსებობს იმპერიალიზმი, იარსებებს ჩვენს სამშობლოზე მტრის თავდასხმის საშიშროებაც.

საბჭოთა ეფოსრების მთავარი ამოცანაა დაუეჭრონლად იფფზონ თავიანთი საბრძოლო უნარიანობის ასამაღლებლად. მშვიდობისა და უშიშროების საქმე, ჩვენი სახელმწიფოებრივი ინტერესების დაცვის საქმე მოითხოვს საბჭოთა შეიარაღებულ ძალთა ძლიერების შემდგომ განმტკიცებას, საბრძოლო მზადყოფნას სოციალისტური სამშობლოს დასაცავად.

ჩვენი დღეები

გრიგოლ ჩიქოვანი

ყოველ წელიწადა კალენდარში ჩაგენ დიდი სიხარულით გადავშვით 25 თებერვლის ფურცელს. წელს ეს თარიღი განსაკუთრებული მდელვარებით გადაფურცლა ქართველმა ხალხმა. ამ მდელვარებას თავისი მიზეზი აქვს: წლეანდელი თებერვალი ჩვეულებრივი თებერვალი როდია ჩვენთვის. იგი პირველი თებერვალია, ლენინ-სტალინის პარტიის XIX ყრილობიდან. მაგრამ განა შეგვიძლია ჩვეულებრივი ვუწოდოთ რომელმე განვლილ 25 თებერვალს? 1921 წლიდან ყოველ თებერვალს თავისი განუმეორებელი და ღირსშესანიშნავი ისტორია აქვს ქართველი ხალხისათვის.

განა შეიძლება ჩვეულებრივი წლები ვუწოდოთ ჩვენს სახელოვან და ბრწყინვალე ნუთ-წლებედს? წლებს, როდესაც ერთმანეთის მიყოლებით მწყობრში დგებოდა ქარხნები და ფაბრიკები, შახტები და მაღაროები, ჰიდროელსადგურები, ახალი ქალაქები და სოფლები. წლებს, რომლებმაც ჩვენი აგრარული ქვეყანა მოწინავე ინდუსტრიალურ ქვეყანად აქცია. შეგვიძლია დაწვრილებით ჩამოთვალოთ ის, რაც განვლილ 32 წლის მანძილზე ავაშენეთ და გავაკეთეთ, წეგვიძლია მოვიყვანოთ არა თუ ასობით, არამედ ათასობით სამაყო ციფრები, რომლებიც ძლევამოსილ შემოქმედებით სიმფონიად ყღერს, მაგრამ ძნელია იმის გაზომვა,თუ რამდენად ამაღლდა და გაიზარდა საბჭოთა ადამიანი.

როდესაც თვალს გადავავლებთ, ჩვენი შემოქმედებითი მუშაობის ერთი წლის ნაყოფს, ჩვენი ცხოვრების შრომით აღსავსე ყოველ დღეში დავინახავთ, თუ რა დიდი ძალა აქვს ჩვენს ქვეყანას, სადაც პირველად დედამიწაზე შესაძლებლობა მიეცა ადამიანს გამოეკანონა თავისი ნიჭი და შემოქმედებითი ინიციატივა.

გასული წელიწადი იყო დიდი აღმავლობის წელიწადი, მრავალ ახალ მშენებლობათა დაგეგმვისა და დაწყების წელიწადი. გასული წელიწადი იყო არა ერთი და ორი მშენებლობის დასრულების წელიწადი. ძნელია ყველა იმისი ჩამოთვლა, რაც ჩვენ ერთი წლის მანძილზე გავაკეთეთ და ავაშენეთ. ამ რამდენიმე დღის წინათ მეორედ ვნახე ფილმი „საბჭოთა საქართველო". ფილმში ასახულია ის მიღწევები, რომლებიც საქართველომ განვლილი ოცდაათი წლის მანძილზე მოიპოვა სამეურნეო და კულტურულ ფრონტზე.

ფილმი გადაღებულია დიდი ტემპერამენტით; აქ ყველაფერი გნიბლავდა, გიტაცებდა, დაუფარავი სიამაყის გრძნობით გავსებდა, მაგრამ თანდათან გაკვირვება გიყრობთ: ნუთუ ფილმი, რომელიც ამ რამდენიმე თვის წინათ გადაიღეს და რომელმაც დიდი მოწონება დაიმსახურა მთელ საბჭოთა ხალხი, უკვე აღარ იძლევა დღევანდელი საქართველოს სრულ სურათს?

რა საოცარი სისწრაფით მიდის თურმე ჩვენი ცხოვრება წინ, რა სწრაფად იცვლის ჩვენი ქვეყანა სახეს! როგორ არა ჰგავს არა მარტო შარშანდელი წელიწადი წლევანდელს, არამედ გუშინდელი დღე დღევანდელს.

უყურებთ ფილმს და თქვენს თვალწინ იშლება საქართველოს დიადი პანორამა: ალაზნის ველი, რიონის ჭალები, დარიალის ხეობა, კოლხეთის დაბლობი და კავკასიონის ცადაზიდული მწვერვალები.

კინოპანორამს შევყავართ ჭიათურის მაღაროებში, ტყიბულის და ტყვარჩელის შახტებში, გვიჩვენებს ნაყოფით დახუნძლული ბაღებსა და ვენახებს, ციტრუსისა და ჩაის პლანტაციებს, რუსთაველ მეტალურგიულ ქარხანას, შევყავართ მწერლებისა და მეცნიერების ლაბორატორიებში.

ვხედავთ ქალაქ რუსთავის მშენებლობას, ზაპეს, ხრამჰესს, ჩითახეგჰესს, ხესტაფონის ფერო-მარგანეცის ქარხანას, საქართველოს პურის ბეღელს—ვრცელსა და ბარაქიან შირაქს. ვხედავთ წარმოებისა და მინდვრის ნოვატორებს: ეფრაიებს, მეპალეებს, მეკვნეხებს, მეაბრეშუმეებს, ლითონის ჩქაროსნულ მჭრელებს და მეფოლადეებს, ვხედავთ მწერლებს, მეცნიერებს, ხელოვნების მუშაკებს, ქართველი ხალხის შეძლებულ და ბარაქიან ცხოვრებას.

ყველგან სიუხვე, სიახლე, ნათელი ცხოვრება, ნათელი ფერები და მაინც ვერ ვხედავთ დღევანდელ საქართველოს მთლიან სახეს. აი, თბილისი, მისი ღირსშესანიშნავი ადგილები, რუსთაველის პროსპექტი, მარქსენგელს-ლენინის ინსტიტუტის ფილიალის შენობა, სტალინის სახელობის სანაპირო, მეტეხის ახალი ხიდი, სტალინის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბერიას სახელობის სტადიონი, სტალინის სახელობის კულტურისა და დასვენების პარკი... მაგრამ სად არის მთავრობის სასახლის მონუმენტური შენობა, საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმი, ან მთელ ქალაქში ყველაზე დიდი და ულამაზესი, სტალინის სახელოვნის ხიდი? ფილმში ჩვენ ვხედავთ ორთაჭალეკის ქვაბულს, ახლა კი აქ ყველა ბურჯი ამოყვანილია; ფილმში ჩვენ ვხედავთ, როგორ ჩადის ივრის პირველი წყალი ლაჩუ ტაეების აუზში, ახლა კი ეს აუზი ისე გაივსო წყალით, რომ მაროლა დაემსგავსა ზღვას. ფილმში ჩვენ ვხედავთ სამგორის დამსკდარ, ტატეელ ველს, ახლა ამ ველზე რამდენიმე ახალი სოფელია გაშლილი; ფილმში ჩვენ ვხედავთ ქალაქ რუსთავის ქუჩებს, სადაც არც ერთი ბუჩქი, არც ერთი ნარგავი არა ჩანს, ახლა ამ ნორჩი ქალაქის განიერ ქუჩებს 10-15 წლიანნაძვის და ჭადრის ხეები ამშვენებს, ახლა აქ ქალაქის მოედანზე ბულაჩაურის შადრევანი ჩქეფს, რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანას დღეს კომენიზმის დიდი ხუროთმძღვარის დიდი სტალინის სახელი ჰქვია; სამგორში დღეს ახალი მოსახლეები სამგორის მიწაზე მოწეულ პურს ჭამენ და გარეჯის მთიდან სასმელი წყალი გამოყავთ ახალი სოფლებისათვის.

ფილმში ჩვენ ვხედავთ სუბტროპიკულ მცენარეთა წაალკოტში ჩამჯდარ ულამაზეს ქალაქს—სუხუმს, ოვეთი, ნათელი შენობებით, კოხტა კოტეჯებით, ლარივით სწორი და განიერი ქუჩებით და არ ვხედავთ მის შესანიშნავ თეატრს, რომლის გახსნა ამ თვეხახევრის წინათ იზეიმეს სუხუმის მშრომელებმა.

ფილმში ჩვენ ვხედავთ, როგორ გადმოდის ქუთაისის საავტომობილო ქარხნის კონვეიერიდან პირველი მანქანა. დღეს კი ქუთაისის მანქანაები არა მარტო ჩვენი დიდი ქვეყნის მიწაზე დაჭრიან, მათ ნახავთ პოლონეთში, ჩინეთში, რუმინეთში და სხვა სახალხო დემოკრატიულ ქვეყნებში.

ფილმში ვხედავთ პლანტაციებს, —უხვი მოსავლის ოსტატები ჩაის ფოთოლს კრეფენ, შეაქვთ სასუქი ნაკვეთში, ამუშავებენ ნიადაგს და სხლავენ ბუჩქებს. ყველაფერ ამას ისინი ხელით აკეთებენ. დღეს კი ქართველ მეჩაიეებს შესანიშნავი, მაღალი წარმადობის მანქანები აქვთ და ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი პროცესი მექანიზირებული იქნება. ნატანების ბერიას სახელობის კოლმეურნეობაში ვნახე ჩაის ფოთლის საკრეფი, ბუჩქის სასხლავი, სასუქის შემტანი, საფუმბაგაცი და საკულტივაციო მანქანები. ეს მანქანები მალე მასობრივად შევლენ ჩაის პლანტაციებში. დღეს მრავალი ქარხანა ამზადებს ჩაის ფოთლის საკრეფ და პლანტაციის დამმუშავებელ მანქანებს.

მე ვნახე „ჩინელ ვლადიმერ ილიჩის" - ამავე კოლმეურნეობაში. ჩაის კულტურის უძველესი ქვეყნის შვილები აღტაცებით შესცქეროდნენ ამ მანქანებს, ბავშვებივით ხარობდნენ მათი მუშაობით და, ქართველ კოლმეურნეებთან ერთად ამაყობდნენ ამ მანქანებით. მე ვნახე, როგორ უზიარებდნენ ერთმანეთს ჩინელი და ნატანელი მეჩაიეები თავის მუშაობის გამოცდილებებს.

რამდენი ახალი მშენებლობის ჩამოთვლა შეიძლება კიდევ, რამდენი რამ გაკეთდა ახალი მას აქეთ, რაც ფაქმის გადაღება დამთავრდა, რამდენი ახალგაზრდა მეცნიერი, ნოვატორი, მხატვარი შეეძატა ჩვენს ქვეყანას. დიდი სტალინის გენიალურმა ნაშრომმა „სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში", მისმა სიტყვამ ყრილობის საბოლოო სხდომაზე ახალი შემოქმედებითი ძალები შეგვმატა. ბელადის ამ დიდმა თეორიულმა ნაშრომმა, რომელიც აჯაბეს ჩვენი ეპოქის უდიდეს მიღწევებს და ჩვენს წინსვლას, შეგვაიარაღა სოციალიზმიდან კომუნიზმში გადასვლის გარკვეული პროგრამით.

აი, როგორ არა ჰგავს ჩვენი წლები, თვეები და დღეები ერთმანეთს. ოდესღაც დიდი ილია მწარედ სჩიოდა იმის შესახებ, რომ საქართველოს ცხოვრება მეტად შინშეკეტილი იყო...„ მეტად მამალულია თვალთაგან, საერთოდ უჩინრად მოძრაავა, მეტად მდოგრად მიდის, დღე დღესა ჰგავს ჩვენში, თვე თვესა და წელიწადი წელიწადსა. ერთსახეობა, ერთნაირობა ადამიანის თვალს ხალისს უფუჭებს ცქერისას, დაკვირვებისას და ზედამხედველობისას". ჩვენთვის ყოველი ახალი წელიწადი, ყოველი ახალი თვე და დღე ჩვენი ყველაზე ნათელი და სანეკვარო ოცნებათა განხორციელების წელიწადი, თვე და დღეა. გადავხედოთ XIX პარტიული ყრილობის მიერ დასახულ უახლოესი ხუთი წლის სამუშაოთა გრანდიოზულ გეგმებს: საქართველოში ახალ ხუთწლედში კაპიტალდაბანდებათა საერთო მოცულობა 11 მილიარდ მანეთს დადაკმაყოფილებს, როცა მეოთხე ხუთწლეედში იგი სულ 4 მილიარდ 800 მილიონ მანეთს შეადგენდა. წელს ჩვენ ვკვეფნეა ჩვენი კოქსი, ბაისაფ—თუჯი... კიდევ რამდენი მაგალითის მოყვანა შეიძლება, ისინი დაუსრულებელნი არიან. გავიხსენოთ ზემოთმოყვანილი ფაქტები, რომლებიც შეადგენენ ჩვენს ცხოვრებას, ჩვენს სინამდვილეს, რომლებიც წარმოადგენენ ჩვენი ცხოვრების ცოცხალ ქსოვილს, რომლის შესახებ, თუ შეგაბრუნებთ ილიას სიტყვებს ასე უნდა ვთქვათ:

ჩვენი ცხოვრება იმდენად დიდი და მრავალფეროვანია, რომ თვალს ვერ მოავლებ, გონებას ადგილად ვერ გადაეწვდებ, მისი ხმა ცხრა მთას იქით ისმის. ისე სწრაფად მიდის წინ, რომ დღე დღეს არა ჰგავს ჩვენში, თვე თვესა და წელიწადი წელიწადს, სხვადასხვასახეობა, სხვადასხვანაირობა ადამიანის თვალს იტაცებს, გულს უხარებს, სულს უფსებს. ჩვენი ცხოვრების ყოველი დღე ჩვენი რომელიმე ოცნების განხორციელების დღეა. აი, ასეთია ჩვენი დღეები!

მეგობრის ოცნებები

ე. მარიამიძე

აღმოსავლეთ პრუსიაში შეპრილი მეორე ბელლორუსის ფრონტის ჯარები ქალაქ კენიგსბერგის მისადგომებთან იყვნენ გაჩერებულნი. ჩვენი სამშობლოდან განდეგილნი მტერი უფრო და უფრო მეტი გაოფორებით იცავდა თავს, მთელ ძალლონეს ძაბავდა იმისათვის, რომ ოდნავ მაინც შეენელებინა საბჭოთა ჯარების წინსვლა.

კენიგსბერგის მიდამოებში შენიღბული გერმანელთა საარტილერიო ბატარეები ცეცხლს აფრქვევდნენ ჩვენს პოზიციებს. საჭირო იყო მათი აღმოჩენა და მტრის ქვემეხთა ადგილმდებარეობის ზუსტად განსაზღვრა. ამ ამოცანის შესრულება დაეკისრა ტექნიკა-ლეიტენანტს ბეერთი ინარატორის დარგში, ბელორუს ვასილ ზაბირანს და მეტეოროლოგიური სამსახურის სერჟანტს — მიხეილ ჟორჟოლიანს. ისინი არტილერიის ინსტრუმენტალური დაზვერვის ოსტატები იყვნენ და, სრულიფიფელი სამამულო ომიანობა შეიარაღებულნი, გერმანელთა ქვემეხების სროლის მიხედვით, ზუსტად იგებდნენ მათ ადგილმდებარეობას. ვასილმა და მიხეილმა ახლაც ბრწყინვალედ შეასრულეს დავალება. ცოტა ხნის შემდეგ კი ჩვენს არტილერიას თანდასთან მწყობრიდან გამოეყავდა მტრის ქვემეხები.

კენიგსბერგი აღებული იქნა.

გერმანელთა შეპარის შენობის კედელზე, მრავალთა შორის, წარწერილი დარჩა ორი გვარი: „ვ. ზაბირანი, მ. ჟორჟოლიანი. ავიღეთ კენიგსბერგი". რას წარმოიდგენდნენ მაშინ ფრონტელი მეგობრები, რომ რამდენიმე წლის შემდეგ ქუთაისის ავტოკარხნის ერთდროინდელ ეს ორ ადამიანი ერთ ადგილ ერთად ხელმოწერა რომელიმე სოციალისტიკურ ბრიგადის დროს.

ოუმცა ფრონტელ მეგობრებს მაშინვე ჭკონდათ გადაწყვეტილი, რომ სამამულო ომის დამთავრების შემდეგაც არ შეწყვეტათ ერთმანეთთან კავშირი.

1945 წელს ორივემ შეიბრუნეთ აიღო და მიხეილმა სტუმრად მიიწვია ვასილი. ისინი ქუთაისში ჩამოვიდნენ. ვასილი ზაბირანი პირველად იყო საქართველოში, იგი აღტაცებული დარჩა დიდი ბელადის სამშობლოს სილამაზითა და ხალხის სტუმართმოყვარეობით.

მიხეილ ჟორჟოლიანი, როგორც საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტის სტუდენტი, დემონიფიზებული იქნა არმიიდან. იგი ლექციებს დაუბრუნდა და გაორკეცებული ენერგიით განაგრძო სწავლა მექანიკური ფაკულტეტის ავტო-საგზაო სპეციალობაზე. მალე დემობილიზებული იქნა ვასილი ზაბირანიც. იგი ჯერ კოლმეურნეობის თავმჯდომარედ მუშაობდა თავის სამშობლოში. მერე კი ჩრდილოეთში გაემგზავრა სატეო მრეწველობის სამუშაოებზე. აქ ვასილმა მალე აითვისა ბულდოზერის მოტორი და მისი მართვაც დაიწყო. ფრონტელი მეგობრები ამყოფებოდნენ საბჭოთა კავშირის თითქმის უკიდურეს ჩრდილოეთ და სამხრეთ ნაწილებში, მაგრამ წერილების საშუალებით ისინი მაინც ახერხებდნენ ერთმანეთთან კავშირის დამყარებას.

ერთხელ ვასილმა გაზეთში ამოიკითხა, რომ ქუთაისის ავტოკარხნამ პირველი ავტომობილი გამოუშვა. ამ სასიხარულო ცნობამ ვასილს გული აუძგერა, თითქოს გული აუძგერდა იმ ბულდოზერსაც, რომელსაც ვასილი მართავდა. ვ. ზაბირანი უკვე კარგად იცნობდა მოტორს, მაგრამ უნდოდა, რომ ახალი ძრავების შემქმნელიც გაბმდარიყო. მალე წერილი მოვიდა ქუთაისიდან. მიხეილ ჟორჟოლიანი— უკვე ქუთაისის ავტოკარხნის ინჟინერ-ტექნოლოგი — სთხოვდა ვასილს, რომ თუ სურვილი და შესაძლებლობა ჰქონდა, ჩამოსულიყო ქუთაისში; „ჩვენს კარხანას ძალზე სჭირდება შენისთანა სპეციალისტები" — უბადებდა მიხეილი.

და აი, 1952 წლის შემოდგომაზე ვასილ ზაბირანი მთელი ოჯახით ესტუმრა მიხეილს. მან ძრავების გამომცდელად დაიწყო მუშაობა ქუთაისის ავტოკარხნის ძრავების საამქროში. ვასილმა თავისი ცოდნითა და ენერგიული მუშაობით მალე მიიპყრო ყველას ყურადღება. ვ. ზაბირანი კარხნის ერთ-ერთი მოწინავე მუშა გახდა...

ძრავების საგამომცდელო სადგურში ხშირად შემოდის ინჟინერ-ტექნოლოგი მიხეილ ჟორჟოლიანი და მუშებს რჩევა-დარიგებას აძლევს, ნამუშევარს უმოწმებს. მერე კი—სამუშაოს დამთავრების შემდეგ—ტექმინიმუმის კურსს უკითხავს.

ძველი მეგობრები ერთად მიდიან ხახლისკენ. აქამდე ვასილი მიხეილის ოჯახში ცხოვრობდა, ახლა კი ბინა მიიღო ავტოკარხნის ახალაგებულ საცხოვრებელ სახლში.

ერთხელ მიხეილთან მყოფი ვასილი ოჯახის ფოტო-ალბომს ათვალიერებდა. უცებად მისი ყურადღება მიიპყრო პატარა, გაცრეცილმა სურათმა.

— ერთი ამას შეხედე, მიშა, ნამდვილ რაინდებს არა ვგავართ?! — წამოიძახა ვასილმა.

მიხეილმა ფოტოსურათს დახედა: მასზე გამოსახული იყო ბიჭითა ჟორმიელების ოფიცერი, მეფერონე მწყობრად მიმბაჯეებდნენ რომელიღაც ხიდის ქუჩაში. მათ შორის ჩანდა სამხედრო ფორმაში გამოწყობილი მიხეილ ჟორჟოლიანი და მაღალტანიანი ზაბირანი. ისინი ფრონტისკენ ეჩინჩარიდნენ.

— აბა, ახლა ეს ფოტოც ნახე! — წარმოთქვა მიშამ, სწრაფად გადაშალა ალბომის რამდენიმე ფურცელი და ერთ სურათის წაჩენენელი თითი დაადო. ფერადგრაფს გადაეღო ქუთაისის ავტოკარხნის ძრავების ნაამქროს მუშები ძრავის გამოცდის დროს, მუშებს შორის იყო ეშენერ-ტექნოლოგი მ. ჟორჟოლიანი და ვ. ზაბირანი.

— მე მგონი აქაც რაინდებს ვგავართ, ჰა, რას იტყვი ვასილ? — გაიღიმა მიხეილმა — მხოლოდ მშენებლობის რაინდებს, მშვიდობის რაინდებს!

ვასილს გული აუჩუყდა და ხმის ამოოღებლივ გადაკოცნა მეგობარი.

ᲖᲚᲕᲐ ᲡᲘᲮᲐᲠᲣᲚᲘ ᲛᲝᲐᲥᲪᲡ ᲗᲔᲒᲔᲠᲕᲐᲚᲘ

ᲕᲐᲠᲚᲐᲛᲘ ᲥᲐᲠᲣᲚᲘ

ზღვა 'სიხარული მოაქცს თეგერვალს,—
ხმას მიეცემთ ჩვენი დიდების მწყერვალს.
გულით ხმას მივცემთ საცვარელ ბელადს,
ვინც ყულისსნიერ მამად ჰყავს ყველას.

სტალინი ყველა ხალხის მზე არის,
კრემლიდან ათბობს სამშობლოს დიადს.
კაცი მართალი, ფოლადის გვარის,
ხალხისთვის ქმნილა ხალხის ქარტიას.

იგი აერთებს დონსა და ვოლგას,
იპყრობს ბუნებას უფრეცი ძალით.
მისი სურვილით კაშხალნი ბორკავს
შმაგ მდინარეთა მჩქეფარე წყალი.

იგი გრიგალსაც აჩერებს ველად,
ტყეებით ქარგავს ტიალ ტრამალებს.
დგას მსოფლიოში მშვიდობის მცველად,
კომუნიზმისკენ წინსვლას ამალებს.

იგი აცოცხლებს ხრიოკ უდაბნოს,
ცივ ტაიგებშიც ავებს ქალაქებს;
ხალხმა დიდებით ეზა დაუდადნოს,
ვინც ღიდამშენს სეკ-ბელს განაგებს.

მან გამოზარდა გმირთა ოთობა;
დასცა, დაამხო მტერი ვერაგი,
გმირს ჩაუნერგა გამბედაობა.
ომში ჩააცვა ტანის ბერანგი.

და არჩენებზე როცა ვიჩქარით,
ყველას წინ გვიძღვის მისი სახელი,
ბრწყინვალე, როგორც ჩვენში ცისკარი.
ამომავალი მზის დამსახველი.

ალალი ვრძნობით აკიღეთ ფურცელს,
რომ ავირჩიოთ ხალხის შვილები.
ხმითაც გამოვთქვამთ სიყვარულს უცვლელს
სტალინის ზრუნვით ფრთაგაშლილები.

ხმას მიეცემთ იმას, ვინც ღიად მამულს
აძლევს საკუთარ სულს და მარკვეულს.
ვინც ადამიანს, შრომაში ჩაბმულს,
საქმით უნერგნებს ღიდ გამარკვეულს.

ზღვა სიხარული მოაქცს თეგერვალს, —
ხმას მიეცემთ ჩვენი დიდების მწყერვალს,
გულით ხმას მივცემთ მშობლიურ ბელადს,
ვინც ქვეყანაზე მამად ჰყავს ყველას.

←ძველი მეგობრები ვ. ზაბირანი (მარცხნივ) და მ. ჟორჟოლიანი საუბრობენ შესვენების დროს.
ფოტო ა. ლეონიძისა

საბჭოთა სახელმწიფოს გამოჩენილი მოღვაწე

16 წლის წინათ, 1937 წლის 18 ოქტომბერს, გარდაიცვალა დიდი ტალანის უანგარო თანამებრძოლი, მშრომელთა საყვარელი ადამიანი, საბჭოთა სახელმწიფოს გამოჩენილი მოღვაწე, კონფედერაციისათვის თავდადებული მებრძოლი სერგოლ (სერგო) კონსტანტინეს-ძე ორჯონიკიძე. მისი მრავალმხრივი შინაარსიანი ცხოვრება და მოღვაწეობა მჭიდროდ დაკავშირებულია ლენინ-ს-ტალინის პარტიის ბრძოლა ოპორტუნისტებთან, ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს შექმნასა და აყვავებისთვის.

სერგო ორჯონიკიძე ახალგაზრდობიდანვე ჩაება რევოლუციურ მუშაობაში, 1903 წლიდან ის არის რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის წევრი, 1906 წლიდან კი, ამბანავ სტალინის ხელმძღვანელობით, რევოლუციურ მუშაობას ეწევა ამიერკავკასიაში.

1907 წელს პარტიული ორგანიზაციის დავალებით სერგო ორჯონიკიძე ბაკოში გიმენაზიერ სამუშაოდ. აქ იგი შეეკავშირა ბოლშევიკურ კომიტეტში, რომელსაც ამბანავი სტალინი მეთაურობდა.

1910 წელს სერგო ხარკოვიანეთში გიმენაზიერ. აქ იგი პირველად შეხვდა დიდ ლენინს. ლენინის ხელმძღვანელობით 1911 წელს ხარკოვიანეთში, სოფელ ლონეფოეფოში, დაარსებული იქნა პარტიული სკოლა, რომელსაც მუშათა წრეებიდან უნდა მოემზადებინა თეორიულად შეიარაღებული არალეგალური მუშაკები. სერგო ყურადღებით ისმენდა დიდი ლენინის ლექციების ამ სკოლაში. ამ დროს მოვლენათა მსვლელობამ და პოლიტიკურმა ვითარებამ დღის წესრიგში დააყენა პარტიული კონფერენციის მოწვევის აუცილებლობა. ლენინის დავალებით ორჯონიკიძემ შეუფუფა სწავლა ლონეფოეფის პარტიული სკოლაში და გამოიგზავნა რუსეთში, რათა პრაქტიკულად ეხელმძღვანელა პარტიული კონფერენციის მომზადებისათვის.

სერგომ შემოიარა რუსეთის მთელი რიგი სამრეწველო ქალაქები და ადადგინა იქ ყანდარმერიის მიერ დარბეული პარტიული ორგანიზაციები. ფასდაუდებელი დავალები მიუძღვის მას პარტიის VI (პრაღის) კონფერენციის მომზადებისა და ჩატარების საქმეში. კონფერენციის მიერ არჩეულ ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში შედიოდა სერგო ორჯონიკიძე.

ორჯონიკიძის მრავალმხრივი რევოლუციური მუშაობა შეუმჩნეველი არ დარჩენია მეფის მთავრობას. 1912 წელს სერგო დაპატიმრეს, ხოლო 1915 წელს სამოქმედ გადასახლეს შორეულ ციმბირში—იაკუტიაში. მაგრამ გადასახლებაშიც არ შეუწყვეტია სერგოს რევოლუციური მუშაობა. 1917 წლის გაზაფხულზე ორჯონიკიძე გადასახლებიდან პეტროგრადში ბრუნდება და ლენინისა და ტალინის ხელმძღვანელობით აქტიურად მუშაობს სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებისათვის.

სერგო ორჯონიკიძეს დიდი ღვაწლი მოუძღვის სამოქალაქო ომის პერიოდში ახალგაზრდა საბჭოთა სახელმწიფოს დაცვის საქმეში. შემდეგ წლებში— სერგო ორჯონიკიძე ს. მ. კიროვთან ერთად სათავეში ჩაუდგა ამიერკავკასიის ხალხების რევოლუციურ ბრძოლას ინტერვენტების დაქირავებული აგენტების— მენშევიკების, მუსავატელებისა და დაშნაკების წინააღმდეგ. 25 ოქტომბერს ლენინისა და სტალინის სახელმწ ვაზვაზნილ დეპეშაში ორჯონიკიძე წერდა:

„ბაქოელები ფრიალების საბჭოთა ხელისუფლების წითელი დროშა. გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს!“.

ამიერკავკასიის რესპუბლიკებში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ სერგო ორჯონიკიძე წლების მანძილზე ხელმძღვანელობდა ამიერკავკასიის რესპუბლიკებს, ბრწყინვალედ ებრძოლა ლენინ-სტალინის პარტიის პოლიტიკას.

დიდი ლენინის გარდაცვალების შემდეგ, ორჯონიკიძე შედიოდა პარტიის ხელმძღვანელ მუშაკთა იმ ბირთვში, რომლებიც დიდი სტალინის ხელმძღვანელობით პრაქტიკულად მეთაურობენ ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის შენებლობის საქმეს. 1926 წელს იგი არჩეულ იქნა პარტიის ცენტრალური საკონტროლო კომისიის თავმჯდომარედ, დაინიშნა მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისრად და სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილედ.

1930 წელს ორჯონიკიძე ინიშნება სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარედ. სახალხო მეურნეობის აღორძინების საქმეში უანარიბმა ხელმძღვანელობამ, ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის პოლიტიკის სტალინური პრინციპის ბრწყინვალედ განხორციელებამ, სერგოს მოუტოვებელ ავტორიტეტი და სიყვარული პარტიისა და საბჭოთა ხალხის წინაშე.

ლენინ-სტალინის ტიპის შეუფარეველმა სახელმწიფო მოღვაწემ, მშრომელი ხალხის კეთილდღეობისათვის დაუღალავმა მებრძოლმა, მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეების შესანიშნავმა პროპაგანდისტმა სერგო ორჯონიკიძემ მთელი თავისი შეგნებული ცხოვრება მიუძღვნა მშრომელთა ბედნიერებისათვის, ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს განმტკიცებისათვის ბრძოლას.

16 წელმა განვლო მეგზურისა და ბრძოლის ამხანაგ სტალინის გარშემო მჭიდროდ დგარაზულ საბჭოთა ხალხს საგმირო საქმეებისათვის ალფრთოვანებს სოციალისტური სახელმწიფოს აყვავებისათვის შეუფარეველი მებრძოლის, სერგო ორჯონიკიძის ბრძოლისა და შრომის მაგალითები.

ე. ქავთაძე

კ. ვოროშილოვი, ი. სტალინი, ს. ორჯონიკიძე
სამოქალაქო ომის პერიოდში.

მხატვარი დ. ჟუთათელაძე

ჩვენი რესპუბლიკის ახალგაზრდები

„სიორდიას დაზგა“

დაზგასთან დგას ახალგაზრდა, თოთქმის ბავშვური გამომეტყველების მუშა. იგი ხელში იღებს ბრძელ ფიცარს და დაზგის მბრუნავ ცილინდრებს შორის ათავსებს. რკინის გორგოლაჭები ფიცარს ორივეენ და მეორე მხარეზე გააქვთ. ფიცარი უკვე გაშლილშინებულია, მაგრამ დაზგას თორმე სხვა ოპერაციებიც შეუსრულებია: ფიცრის ორივე მხარე ჩამოუთლია სიგანეზე, ღრეჩოები ამოუჭრია, ერთნაირი სისქე მიუცია. ხუთი ოპერაცია სრულდება ამ დაზგაზე, იგი ათი კაცის ნაშუაშის ასრულებს. დაზგაზე შეიძლება ოთახისათვის საჭირო თითქმის ყველი დეტალის დამზადება: ფანჯრების ჩარჩოები, იატაკისა და ჭერის ფასალი და სხვ. ამავამად კი დაზგა ფასალის ამზადებს ყუთებისათვის, რომლებიც საბერთა ზესტაფონის ფერროშენადნობთა ქარხნის მზა პროდუქციის გადასაგზავნად.

ზესტაფონის მეტალურგები ახალ გამოგონებას, უბრალოდ, „სიორდიას დაზგას“ უწოდებენ. ეს ის ახალგაზრდა, ბავშვური გამომეტყველების მუშაა, რომელიც ამ წუთში დაზგასთან დგას.

პარტიის წევრობის კანდიდატი ვარლამ სიორდია ზესტაფონის ფერროშენადნობთა ქარხნის ხარემონტო ხაამქროს კომკავშირის კომიტეტის მდივანია. მას ხელში ხშირად უნახავთ ტექნიკურ ლიტერატურას. ვარლამმა მტკიცედ გადასწყვეტა, რომ ნამდვილი გამომგონებელი გახდეს. ქარხნის დირექცია ყოველგვარ პირობებს უქმნის ახალგაზრდა მუშას, რომ მისი ხელოვნური სინამდვილეც იქცეს.

ვარლამის მამა — ბელიატინ სიორდია ძველი მეავეჯეკი, ვარლამმა მისგან ისწავლა ხალხურგული საქმე.

— რიცა ამ დაზგის შესახებ უამბე, გიეხარდა მამას? — ეკითხება ვარლამს ამხანაგი მუშა.

— გიეხარდებოდა ალბა რა, — პასუხობს ვარლამი. — თვითონ ხომ ძველად ხელით წესალობდა ასეთ სამუშაოებზე.

ვარლამ სიორდიას კიდევ ორი ახალი რაციონალიზატორული წინადადება აქვს. მათ შორის სანინტერესოა პირდაპირი ხერხი, რომელიც მრუდმხარა მექანიზმის გამოყენებით და პატარა ელექტრომოტორით იმუშავებს.

გიორგი ლეონიძე შანდორ პეტეფის ძეგლთან. (უნგრეთი).

3. ნაღარეიშვილი

პოეტი და მოქალაქე

როგორი სულიერი გაწყობილების მომენტშიც არ უნდა წაიკითხოთ გიორგი ლეონიძის ლექსები, მოწყენილობა იქნება ეს, თუ უკიდურესი სიხარული, თქვენ კიდევ უფრო გამაღლებენ, გამხნევებენ, გაგიკაკაცებთ და თითქოს ფიზიკურ ძალასაც გმატებთ ეს სტროფნები. ამის საიდუმლოება პოეტის სიტყვის სიძლიერესა და სტროფონის სიმტკიცეშია, სტროფისა და ლექსის აშენების თავისებურებაშია.

ლეონიძის სიტყვა მოგაგონებთ მიწაში ნაპოვნ გრანიტის ნატეხს, რომელიც ისე საოცრად ჰგავს ადამიანს, ან რომელიღაც საკანს, რომ მას გამოქანდაკება აღარ სჭირდება. მაგრამ მხლოდ მაშინ იქცევა იგი ხელოვნების ნამდვილ ქმაღლებად, როდესაც პოეტი შესაბამის ფონს შეუქმნის და მიუთითებს მკითხველს, თუ რომელი კუთხიდან, რომელი წერტილიდან შეხედოს ამ საკანს. ასეა დაწერილი ლეონიძის პოეტური ქმნილებები. ჩვენი ქვეყნის მრავალფეროვანი ცხოვრების არც ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა არ დარჩენილა, ლექსის თემად რომ არ გაეხადოს პოეტს.

აი, ასეთი შთაბეჭდილებები გეგმაღებათ, როდესაც კითხულობთ გიორგი ლეონიძის მრავალფეროვან, მაგრამ ერთი ფერით — სტალინური ეპოქის მზის ფერით განათებულ ლექსებს, როდესაც კითხულობთ მის უკანასკნელ წიგნებს.

მაგრამ სარეტროსოა რაზე მეშაოს ამკამად პოეტი? რომელი წიგნი მიემატება მალე მის უკანასკნელ წიგნებს?

* * *

შეედოვარ ჩვენი სახელოვანი პოეტის — საქართველოს მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის გიორგი ლეონიძის კაბინეტში. ოფიციდ წუთია საკმარისი იმისათვის, რომ დარწმუნდეთ თუ რამდენად დატვირთულია იგი საქმეებით. მოსაცდელი ოთახი მოდან სავსე იყო. როგორღაცაში შემოდიოდნენ თავმჯდომარესთან. ფეიფინ კი მაგიდაზე ქაღალდები გაეფინა და ამ უამრაგ პასუხებში და გასაუბრებაში მაინც ახერხებდა რაღაცის წერას.

ეეეკოდ მფოვნი ქალი შემოგდა და მოახსენა:

— მეტეთა ტეკკვს!

— მეტეთა? ბამა, გადმოიყვანეთ ტელეფონი, რაიკომის მდივანი... დიახ. ლეონიძე ვარ... ერთ პატარა საკითხზე უნდა შეგაწუხოთ; ამას წინათ ჩამოვიარე თქვენსკენ და... მუხათკვერდის კოშკი ხომ იცით... დიახ... ვიღაცას დაუზიანებია. როგორ? ეკვე მიიღეთ ზომები? კეთილი, კეთილი! — პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს ყურმილი ჩამოკიდა და გაბმარება:

— ერთი კოშკია ზაპესის ახლოს, მუხათკვერდის კოშკს ეძახიან, ვიღაც შემხვედეთ გამგზავრებას დაუზიანებიათ სანაირეველი. თავისთავად მნიშვნელოვანი ან ძველი, ბაგრამ არა ნა მოაკლეს იმ კოშკთან და კიდევ იმითია საინტერესო, რომ ლერმონტოვსა აქვს ჩაბატული.

ყურადღებით ვუსმენდი გიორგი ლეონიძის ამ სიტყვებს და მაოცებდა მისი მოქალაქეობრივი მოვალეობის დიალაზონი, რომელიც იწყებოდა ისტორიული ძეგლების დაცვიდან და ამ მოხსენებით თავდებოდა, რომელიც ჯერ კიდევ წერის პროცესში ეფეთ მაგიდაზე და რომელიც უნდა წაეკითხა მწერალთა კავშირის ერთ პატარელ კრებაზე. პარტიულ კრებებზე კი ყოველთვის საპრინციპოდ, დღეკანდელობისა ნაკარნახეკი საკითხები დგას.

გიორგი ლეონიძემ ახლახან დაამთავრა კინოსცენარი ნიკოლოზ ბარათაშვილზე. ეს სცენარი ნაყოფია გიორგი ლეონიძის ხანგრძლივი კვლევისა მუშაობისა, რომლის შედეგად მან 30 ფურცლიანი ნარკვევი შექმნა ჩვენი საოცარი ეპოტის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ. გიორგი ლეონიძის აღიარებელ ლექსებშიც მოჩანს ბარათაშვილთან ეაინტერესებულება. გიორგი ლეონიძეკ ეფიფანეს ოარაფეტილ ბატეა და ლექსს პირველი სტროფოინდანვე აქლეკს დანაბადარ ბიჭეს, რომელიც ბალო წერტილის შედეგაკ გრძელდება მკითხველის შემოქმედაში. პოეტის ეს შეხედვები მისი სცენარისტული მუშაობის საწინდარია.

მარტო «ბარათაშვილისა» შექმნით არ ამოიწურება ჩვენ ეაანასკელი ნაშრომები.

ამ რამდენიმე წლის წინათ,შუქარსტმი ყოფნისას, ლეონიძე ერთ-ერთ წიგნს ბალაზიაში შეეფდა თავისი პოემის «ბელადის ბავშვობა» და ყრმობისა» რომლეული თარგმანის საყიდლად. გამოდიგეკლმ მას უკანასკნელი ეგზემპლარები გადმოეღო, თანაც ისეთი აღფრთოვანებით შეხედა, თითქოს ეკითხებოდა როდის დასწერდა ქართველი პოეტი დიდი ბელადის სიკეთეკის ზეკლის ამსახველ წიგნს, რომელსაც ასე მოუთმენლად მოელოდა რუსნელი მკითხველი.

ჩვენს პოეტს მაშინ გადაკრთი არაფერი შეეძლო ეპასუხნა, რადგან ამ დიად ოცნებას ჯერ მხოლოდ გულით ატარებდა და ქაღალდისათვის მისი განდობა ვერ გაბედნა.

ღღეს რომ ამაკე შეკითხვით მიემართათ მისთვის, პოეტს შეეძლო თითქმის დამთავრებული ახალი პოემის ჯერ ისევ გადაუთვირებელი ფურცლები ეჩვენებინა და ზოგიერთი ნაწყვეტიც წაეკითხა.

მხატვრის ატელიეში

როდესაც საქართველოს ხსნ სახალხო მხატვარს უჩა ჯაფარიძეს თავის ატელიეში ეწვევეთ, ხუთათეკნთ დაფარულ კედლებს შეხედვისას გავიწყდებათ, რომ ვარეთ ზამთარია და ზაღრეს სუსხიანი ქარი აშფოთებს.

მხატვარს თავის ეტალიეში, თუ ეკვე დასრულებულ ტილოებში გაეაფუფული ბოდეოოსმლებია, თქვენ ეკრნობთ ახლად გაფოთოლილი ხეების სურნელებას, ეგზმით ნაპირთან შეხვლისას ეკოეტეკელი ტალღების მილეული ხმაური, ხედავთ შუქჩრნელთან გაბნეულ ბაკ ჩრდილებს, რომლებიც აკაკ ჩნდებიან, ლრეზლების შორის დრო და დრო გამოჩენილ მზის ნათებასთან ერთად.

უჩა ჯაფარიძე პეიზაჟების კარგი მხატვარია, მაგრამ თავისთავად ალებული ბუნება, რაგინდ მშვენიერიც არ ოკოს იგი, თუ კი მას ადამიანები არ ამშვენებენ ნაკლებად ეზიდავს მხატვარს. ამიტომაკ არის რომ ბუნება, ქართული ლანდშაფტების მოელი სიდიადით და მრავალფეროვნებით, უმთავრესად ფონის როლს ასრულებს მის შემოქმედებაში. ადამიანები კი, მათი ურთიერთობანი, მათი გრძნობებით და ფიქრებით ცოცხლებენ ამ კოლორატულ სურათებს; ისინი იმდენად კონკრეტულნი, იმდენად ცოცხალნი არიან, რომ თქვენ უნებურად რომელიმე თქვენს ნაცნობს გაგონებთ, თითქოს მათ სადღაც ბაზრობაზე ან სამკალში შეხვედრიხართ... ეს ტილოები თავიანთბური ეანოული სურათებია ყოველკვარი იდიდეური სამშვიდობა და მოდუნების გარეშე.

ვთხაკ თუნდ ერთხელ უნახავს რომანტიული გაგაცუნთი შესრულებული მისი „სიყრმის შეგობრები“, განა როდისმე დაეაფუფდება ამ ორი, შეეხანს ეკადაცილებული ადამიანის სახე?... მხატვარი პორტრეტულ დახასიათებასთან ერთად, ისეთი დასაბამსოფრებელი ეუხტეთ ვვიხატავს ორივეს, რომ ჩვენი წარმოდგენა ვეფიდეოდეს ვერა ცვლის მხატვრის ჩანაფერრნი.

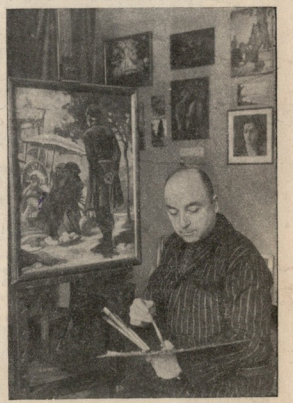

ჩვენ ვუყურებთ მხატვარს, რომელიც ჩანაწყვეტია თავისი ფერიერების შორეულთა ტროფთან ხიდეეფმლოვანს. ეზეკდავ მთ შორის დატოვებულ მაძინილს და ეეწყობს, რომ ამაზე ახლოს ისინი ეიარამოვიდეს მეგარანნ... რომ ახე შეუზღალკად ინახავენ ეფუფეფელი სიეკარულის ამბავს...

- მხატვრის ატელიეში უზოადა გამოფენილი სხვადასხვა დროს შესრულებული პორტრეტები.

გამოფენილი ქართველი კომპოზიტორის ზაქარია ფალიაშვილის პორტრეტში მხატვარი ცდილობდა ეკეკენებინა კომპოზიტორი მუსიკალური სახის შეკმნის, განფეფერებული შემოქმედებითი ეკის პროცესში. მხატვარს კომპოზიტორი — ახალი, ნაიდეკარსაფინ მოყარეზნილი მეფლოდის წერისას დაუუხატავს. კომპოზიტორის ფეკრ პირეკელი კოდიდეკ არ ჩაუნიშნავს და ეკეკ ესმის მისი ფიქალის ყელრა...

უჩა ჯაფარიძის ყველაზე საყვარელი თემა ბელადის ცხოვრებისა და რეეოლუციეკრი მოღვაწეობის მხატვრული ასახვაა.

აი წერის მოუუშეტეტრი მანერით შესრულებული დიდი ტალიანის ხელმძღვანელობით მოწყობილი 1901 წლის საპირველმაისო დემონსტრაციის ესკიზი. ჩვეულებრივი მშვიდი სურათის ნაცვლად, მხატვარს ტალღიანებერად დინამიური, მრავალფიგურიანი კომპოზიციისათვის მოუმართავს. კაცკენ მიგნებული ხიბეეე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

აკადემიკოსი ნ. მუსხელიშვილი

მოქანდაკე ნ. კანდელაკი

საჯარო
ბიბლიოთეკა
ბიბლიკა

თოვლი და მზე, საყოფაში

... მეორედ ჩამოკერეს ზარი...

პატარა, სათამაშოს მსგავსმა ორთქლმავლებმა ერთი ღონეირად ამოიხვნეშეს, ობამხანად შეაკოცეს და, რაც ძალი და ღონე ჰქონდათ, წინ გაიწიეს. გაიწიეს და მათებრ პატარა ვაგონებიანაგან შემდგარი შემადგენლობა ძალუმად დაძრეს ადგილიდან.

კვამლისა და ორთქლის ხშირ საბურველში გახვეულმა ორმა ორთქლმავალმა სწრაფად გაიარა ასი-ოდ მეტრი, მკვეთრად მოუხვია მარჯვნივ და ხვნეშით და ქაქანით შეეჭიდა ალმართს.

იწყება გზა პაკურიანისაკენ.

რკინიგზის ვიწრო ბილიკი საოცრად იკლაკნება, სოროსავით ეხვევა დაბურული ტყით შეფენილ მთის ფერდობებს და სულ ზევით, ზევით მიიმართება.

... გავიარეთ ავარაკები—დაბა, ზაღვერი, ცემი, ტბა, ლიბანი, პატარა ცემი, საკოჰავი.

აი, ბაკურიანიც! ორთქლმავლებმა უკანასკნელად, თითქოს ზევითო ამოიხვნეშეს, ერთი კიდევ შეაკოცეს და შეჩერდნენ.

ზამსეე ამბარდა სადგურის ბაქანი. დამშვდერნინ მხიარული ყიჟინით და შეძახილებით ეგებებიან მოსულთა. მოსული კი ბევრია; ისინი ჯგუფ-ჯგუფად ჩამოდიან ვაგონებიდან, პატარა ბაქანი მეთხილამურეთა ბანაკად გადაიქცა.

1616 მეტრია ზღვის დონედან.

ბაკურიანი თითქოს «ტკეკედ» ჩაუგდიათ უზარმაზარ მთებს. ისინი გიორზად დარაკუობენ მცირე ტაფობში განლაგებულ დაბას. მხოლოდ ვიწრო, დაკლაკნილ ხეობას გამოსავალი იგი მთათა რკალიდან. სადგურიდანვე ჩანს ბაკურიანის სიამაყე კოტა-გორა. მისი ხშირი, წაწვეთნი ტყით შეფენილი კალთები ჩანჩქერის ტალღებივით ეშვება» ტაფობში.

ფაფუკი და ღრმა თოვლი ყველაფერს ფარავს გარშემო. მინდორი, ხეები, სახლები, ღობეები ერთიანად ეცრიო ოთოვლშია ჩაფლული. დიდრონი ნაგაზები ყურთამდე «ყეფინთაკენ» თოვლში.

ადრიანი დილაა... ლურჯად მოკრიალებულია ცის ტაბლინი. ღრუბლის არც ერთი ნაფლეთი არ ჩანს ლაჟვარდ კაბადონზე. მზის სხივები უხეად ეფრქვევა ღრმა თოვლით დაფარულ მიდამოებს. თვალმომჭრელად ბრჭყვიალებს, თოვლი მზის მეხეხვარე სხივებს ქვეშ, ზღვის ტალღასავით ლიცლიცებს დაბარდნილი არმარე.

რიგრაგენ გამოდიან სპორტსმენები ნათხლაპარეკეზე. მეწყობრი რიგებით გაირბენენ ისინი ქეჩას და იქვე ტაფში იმალებიან განერი, ნაწრთობი ნაბიჯებით. მისრიალებენ გამოცდილი მეთხილამურეები. გაუეხდავად, უჩვეულ ბორძიკით მოდიან უფრო გამოუცდელნი, წამდაუწუმ ეცემიან და მხიარული სიცილი ზარივით რეკს სუფთა პაერში.

ბაკურიანი ჩვენი ქვეყნის მეთხილამურეთა საყვარელი ადგილია. შესანიშნავი ბუნებრივი პირობები, უხვი თოვლი და მზე, რელიეფის მრავალფეროვნება ბევრს საუკეთესო სამთო-სათხილამურო ბაზად ხდის. ბაკურიანში ყოველწლიურად ჩამოდიან, ვარკაშიანენ და სპორტულ ოსტატობას იმაღლებენ საბჭოთა კავშირის უძლიერესი სამთო-მეთხილამურეები.

წელსაც გაიმართა აქ ჩვენი ქვეყნის საუკეთესო სამთო-მეთხილამურთა შეჯიბრება. მოსკოვის, ლენინგრადის, სვერდლოვსკის, კიროვსკის, საქართველოს წარჩომადგენელები ერომიანეს ეკიბრებოდნენ სლალომში, გიგანტურ სლალომში, მთის კენწეროდან თავბრუდამხვევ დაშვებაში.

კოტა-გორას ციცაბო ფერდობი წითელალმიანი სანიშნეებითაა «მორთული». ეს გიგანტური სლალომის ტრასაა. წელს პირველად გაიმართა აქ შეჯიბრება სათხილამურო სპორტის ამ უაღრესად ძნელ და საინტერესო სახეობაში. გიგანტური სლალომის ტრასის სიგრძე ჩვეულებრივზე გაცილებით მეტია (800-1500 მ.)- მეთხილამურეს, გარდა ხელოვნურად განლაგებული წინალობანისა, გზაში უხდება ბუნებრივ დაბრკოლებათა დაძლევაც. იგი თავბრუდამხვევი სისწრაფით მიაქანის დატკეპნილ თოვლზე, ბორკასა ან ბორცვზე შურდულივით ასხლტება და გზას ჰაერში ფრენით განაგრძობს. მოქნილად, სხარტად მთელი სისწრაფე მართლაც წარმოუდგენელია—საათში 70-90 კილომეტრი! ფინეთის ხაზთან კი მკვეთრად ამუხრუჭებს...

უნადელო ოსტატობა აჩვენა მოსკოველმა სპორტის ოსტატმა ალექსანდრე ფილატოვმა. მან ორივე სახეში გაიმარჯვა—სლალომში და გიგანტურ სლალომში. ორივე პირველი ადგილი ამავე სახეებში მოიპოვა ლენინგრადელმა ოსტატმა ვალენტინა სობოლევამ. წარმატებას მიაღწია საქართველოს გენდის წარმომადგენელმა სპორტის ოსტატმა მიხეილ გიგამ, რომელმაც მესამე ადგილი დაიკავა გიგანტურ სლალომში.

გამოცდილ ოსტატთა ასპარეზობას სულმოუთქმელად ადევნებენ თვალს ნორჩი ბაკურიანელები. ბევრი მათგანი უკვე მარკუდენ დასრიალეს სლალომისა და სწრაფფაშვების ტრასებზე, თამამად ფრინავს ტრამპლინიდან.

დღეს ისინი ბავშვური ცნობისმოყვარეობით, გატაცებით ადევნებენ თვალს ფილატოვის, სობოლევას, გიგას, ბასალოგას, სკოპასა და სხვების ვირტუოზულ ოსტატობას. ხვალ კი თვითონ აიღებენ სტარტს კოტა-გორის მწვერვალიდან, გამალებით დაეშვებიან ციცაბოზე და როცა ფინეთის ხაზს გადაკვეთენ, წამმზომები აღნიშნავენ მათზე უკეთეს დროს, ვისაც ისინი დღეს ასე გატაცებით უმზერენ.

მ. კაკაბაძე,
ბ. ძორძია

ჩვენი რესპუბლიკის ახალგაზრდები

მისი დღის რეჟიმი

პირველად 100 მეტრიანი მანძილი ლევან სანაძემ 1944 წელს გაიჯარბინა. მაშინ იგი ჯერ კიდევ მოწაფის ჩანთას ატარებდა. ეს იყო ოვლიაში. ავგუსტოში კი ლევანი საბჭოთა კავშირის ჩემპიონი გახდა მოზარდთა შორის.

ძალზე შეკუმშულადაც რომ ჩამოთვალოთ ლევან სანაძის სპორტული მიღწევები, ისინი მაინც მეტყველებენ ახალგაზრდა ოსტატის მნიშვნელოვან გამარჯვებებზე: საბჭოთა კავშირის ჩემპიონის სახელი—1946 წელს, პირველი ადგილები — საბჭოთა კავშირ-პოლონეთის მეგობრობის ერთთვიურობან დაკავშირებით ჩატარებულ შეჯიბრებებზე — ვარშავაში, ფროცლავაზე, ტატოვიცაში. ბუდაპეშტში გამართულ მსოფლიო დემოკრატიული ახალგაზრდობის ფესტივალზე მიღებული ვერცხლის მედალი, ეფრემის ჩემპიონობა ამანთნრენში პრიფსელში გამართულ ევროპის პირველობაზე, მსოფლიო ჩემპიონობა სტუდენტთა XI ოლიმპიურ თამაშობებში, მიღწევები ბუქარესტში, რუმინეთის ჭალაკ სტადიონში, ჰელსინკის XV ოლიმპიურ შეჯიბრებებზე და მრავალი სხვ. უფრო მეტყველად რომ ვთქვათ, სხვადასხვა პირველობებზე ლევან სანაძის მიღებული აქვს 12 ოქროს მედალი.

ახლა, ზამორის დღეებში, ლევანი თავს არ ანებებს სპორტულ მეცადინეობას, მის კოფელდელ ნაბავთ საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სპორტულ დარბაზში — იგი ხან ლერმენ ტრიალებს, ხან შვედურ კედელზე მიცოცავს, ხან კი სიმძიმეებს წევს. მერე ისვენებს და ბიბლიოთეკაში ადის სამეცადინოდ. ლევანი ხომ ამავე ინსტიტუტის ასპირანტია. მან ფრიადზე ჩააბარა სამი საგანი, ახლა კი ამზადებს დისერტაციას თემაზე — „პროფესორ მოსაძის მეთოდის გამოყენება ფიზიკების დინამიური კანგარიშებისათვის“.

თუ ბიბლიოთეკიდან გამოსულ ლევანს თან გაჰყვებით და გზაზე გაეცალასენთ, ის მალე დაეგემშვიდობებათ, ბიფიზს მოიხდის და საარჩევნო უბანში შეუხვევს. ლევან სანაძე აგიტატორად არის გამოყოფილი, იგი წინასაარჩევნო სამზადისის აქტიური მონაწილეა. მოიწვევს დიასახლისებს, ჩაუკარებს მორიგ საუბარს და მომავალი შეხვედრის თემასაც გააცნობს. მაგრამ ვერც ამის შემდეგ „ჩაიგდებთ ხელში“ სალაპარაკოდ. ლევანი პოლიტკური და მეცნიერული ცოდნის გამამარცლებელ საზოგადოებისაკენ მიისწრაფის. იგი ამ საზოგადოების ნაპოვნილი წევრია და ამკანად მოხსენებისათვის ემზადება: „ფიზიკური კულტურისა და სპორტის მნიშვნელობა გონებრივი შრომის მუშაკთათვის“. აი, მისი მოხსენების თემა.

ლევანი ამ თემას ალბათ ბრწყინვალედ მოამზადებს. იგი ხომ სპორტსმენიც არის და გონებრივი შრომის მუშაკიც. საკუთარ თავზე აქვს გამოცდილი ფიზიკური კულტურის მნიშვნელობა გონებრივი შრომის მუშაკისათვის.

ასეთია ლევან სანაძის დღის რეჟიმი—სპორტსმენის, მეცნიერი მუშაკისა და საზოგადოებრივი მუშაკის. — საბჭოთა მოქალაქის დღის რეჟიმი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოფელ ერედვში

ფოტოზე: ერედველი კოლმეურნე ვ. ქვეფსაშვილი ოქმის შრომადღეებზე გაანგარიშებისას 3,800 კგ. ხორბალს.

„ახალი“. — ამ სიტყვას ჭაიგორნები სამხრეთ ოსეთის ყოველ მხარესა და კუთხეში, ყოველ ოჯახსა და დაშენებულებაში; დოლის პურით დათესილი ახალი ყანები, ახლად გაშენებული ვენახები და ბაღები, ახალი სოფლები, ახალი სარწყავი არხები, მთებში გაყვანილი ახალი ჭიები, ახალი ჰიდროელექტროსადგურები და, რაც მთავარია,— ახალი ადამიანები.

აი, მაღალმთიანი სოფელი კოზი, აქ ივლისშიაც სამკალი სიცივეები იცის, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ბოსტნეულობის დიდ მოსავალს იღებენ. კოზში გაშენებულია ახალი, ჯიშთა გამოსაცდელი ნაკვეთი. ჯერო მ. ლეა, ზღვის დონიდან 2250 მეტრის სიმაღლეზე, იმყოფება საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის სამთო-საველე სტაციონარი. აქ იზრდება თეთრი და ფერადი კომბოსტო. სოფელ უკანაბსარის კალინინის სახელობის კოლმეურნეობაში 23000 სული ცხოვრობ. ფერმის გამგეს, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატს, გ. ბაშარულს გამოჰყავს ახალი — ქსნის ჯიშის ცხვარი. როგორც, ალბეგის, ერედვის და სხვა მრავალი სოფლის მეცხოველეები ფარითოდ იყენებენ ცხოველთა ხელოვნური შეუჯაბრების ახალ მეთოდს.

— აუცილებლად ინახულეთ ერედვი!—ვეთხარეთ ტალინარში.—სტალინის სახელობის კოლმეურნეობა ერთ-ერთი საუკეთესოთაგანია ჩვენს ოლქში!

...საკმარისია ერთხელ გადაავლოთ თვალი სოფელ ერედვს და მრავალ „ირასოფფლურ“ მოვლენას შეამჩნევთ: სწორი და ფართო ქუჩები ლამაზად გამოიყურებიან. ჭიას მიჰყავება ელექტრონისა და ტელეფონის ბოძები. ზმირად მოისმის მსუბუქი და საბარო „ავტომანქანების საყვირის ხმა, რომელსაც აქ, მთებისა და გაშლილი ველების სიახლოვეს თავისებური ელფერს აძლევს. მოედნის შინ შენდება კოლმეურნეობის კინტორისა და კლუბის დიდი შენობა.

უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში ერედვში 200 სახლი აშენდა. ამიკამად 50 კოლმეურნე იშენებს საკუთარ სახლებს. სოფელს ჰიდროელექტროსადგური აქვს. ელექტრონს მოძრაობაში მოჰყავს 2 წისქვილი, ელექტროხერხი და სხვ. ერედვში რამდენიმე სკოლა, მედიცინა ბიბლიოთეკა და კეთილშობილი ბალაა.

კოლმეურნეობის თავმჯდომარის იასონ ილიას ძე კჩოსტესიაშვილის ნაცვალი ისე ადვილი საქმე გამოდგა. იგი იშვიათად შედის თავის კაბინეტში. უმეტეს წილად მინდვრებში და ფერმებში იმყოფება. იასონი კოლმეურნეობასთან ერთად ირიდებოდა. ჯერ 12 წელია, რაც ის კოლმეურნეობას ხელმძღვანელობს. ალბათ ამიტომაა, რომ იასონი კარგად იცნობს თვითეულ კოლმეურნეს, თვითეულის შესაძლებლობასა და შრომის უნარს. ამის მიხედვით არჩევს მათთვის

ჩვენი რესპუბლიკის ახალგაზრდები

პირველი მიღწევები

სცენიდან ისმის ეთერის მგალობიარე, ზარდაცემული ხმა, იგი სიტყვას აძლევს მომაკვდავ ბებელიმს, რომ ცოცხალი არ დარჩეს მისი სიკვდილის შემდეგ და კიდევაც ასრულებს ამ ფიცს... ორივენი ცხალმანთან სიცოცხლეს. სიყვარული ომარჯვეს სიკვდილზე. ეს დრამატული მომენტი უკიდურეს დაძაბულობას ქმნის ოპერის დანარჩენ მოქმედ პირებზეც, სასოწარკვეთილია მარეხი, მეხ ეიტეულოვით დგას ხალი, ორკესტრის ინსტრუმენტებიც გამოთქვიან „თავიანთ“ მწუხარებას, ეს სევდიანი თანაგრძნობა მაყურებელთა დარბაზსაც მოფენია. ფარდა ეშვება. ტაშის გრიალი საზრიანთ გაჩუმება ლებას უზრუნნეს მსახიობებს. ფარდის წინ გამოდიან ეთერის, ახეულლომის და მერმანის როლის შემსრულებლები. ახალგაზრდა მომღერალი ქალი — ეთერის როლის შემსრულებელი — მოოცნავდ უკრავს თავს მაყურებლებს და ყველაზე პირველად გადის კულისებში.

—ყოჩაღ, დღეს უკეთესად იმღერე! — ეუბნება მას გუნდის ძველი მომღერალი და ჭაას უთმობს.

— მომღოლეავს, მომღოლეავს! — რა მდენმე ნაბიჯის შემდეგ კვლავ ესმის ახალგაზრდა მომღერალ ქალს; იგი მალალი ხმიდან და კიბეზე შემავალი სცენის მემანქანეს თავს უქნევს მადლობის ნიშნად.

— საგრიმიორო ოთახის კარებთან მას „ახეულლომი“ ეწევა, რომელსაც უკვე პარიკი მოეძარცია და ბაღარაშერეული თმები მოუჩანს. ეს ძველი გამოცდილი ტენორია.

— მართალი გითხრა, დასაწყისში ცოტა ვშიშობდი, მაგრამ ბრწყინვალე პარტნიორობა გამიწია, ყოჩაღ, „ეთერ ქალი“! — ღიმილით ამბობს ტენორი.

— „ეთერ ქალი“ საგრიმიორო ოთახში ისალეგა. ცოტა ხნის შემდეგ იქიდან შაგვრეშენა. ცოცხალი თვალებიანი ახალგაზრდა ქალი. გამოდის, უს არის თბილისის ოპერის სოლისტი—თამარ თაქაიშვილი.

1951 წლის დასაწყისში ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრის დასში თბილისის კონსერვატორიის სხვა ახალგაზრდა კურსდამთავრებულ მომღერლებთან ერთად თამარ თაქაიშვილიც მიიღეს. მას შემდეგ მხოლოდ ორმა წელმა განვლო, მაგრამ ამ ხნის განმავლობაში თამარმა მნიშვნელოვანად შეიდეგეს მიაღწია. მისი სფეთა და სასიამოვნო ხოპრანი ხშირად ისმოდა ოპერის სცენიდან.

ამჟამად თამარი სამ მთავარ პარტიას ასრულებს: ეთერს — „ბებელიმ და ეთერში“, ნედას — „ჯადაბაზებში“ და მარგარეტას — „ფაუსტში“. ისეთ მეორეხარისხოვან როლებში, როგორიცაა ფრასკატა („ჯარმენი“), პრილეტა („პიკის ქალი“) და კერუმი ქალი („აიდა“) თამარი მაინც ახერხებს თავისი ფოკალური მონაცემების გამოშეკვეთვენებს.

„მე არ მაკმაყოფილებს ის გაკვეთილები, რასაც თეატრში ვღებულობთ“ — ამბობს თამარი. ყოველი ახალი როლის მოშზადებისას ის კითხულობს შესაბამის მსატყვრულ და ისტორიულ ლიტერატურას და ყოველმხრივ ეცნობა სპეციალურ მოცემელი ეპოქის დამახასიათებელ ნიშნებს.

თ. თაქთაქაშვილი ერედვს როლში („ჯადაბაზები“).

რუკა მოგვითხრობს

გრიგოლ ზარდალიშვილი

ჩვენს წინაა ორი რუკა — ძველი და ახალი საქართველოს რუკა. პირველი ასახავს საქართველოს — საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების პირველსავე წლებში, მეორე რუკა კი მოგვითხრობს ჩვენი რესპუბლიკის შემოქმედებით შრომასა და წინსვლაზე, ახალი ქალაქების აღმოცენება-განვითარებაზე, სახალხო მეურნეობის ახალი დარგების შექმნაზე, ხალხის ცხოვრებასა და საქმიანობაზე.

შეადარეთ ეს ორი — ძველი და ახალი რუკა და დაინახავთ თუ რა დიდი განსხვავებაა მათ შორის. ცხადია, რუკა სრულყოფილად ვერ ასახავს ჩვენ წარმატებებს, იმ დიად გარდაქმნებს, რაც სტალინური ხუთწლედების პერიოდში მოხდა. თვით მსხვილ-მასშტაბიანი რუკაც ვერ გვიჩვენებს იმ უდიდეს განსხვავებებს ძველ და ახალ საქართველოს შორის.

შეიცვალა ჩვენი რესპუბლიკის გეოგრაფია, მაშასადამე, შეიცვალა საქართველოს რუკაც. ბურჟუაზიული მეცნიერები ამტკიცებენ: ,,გეოგრაფია არ იქმნება, არამედ თვით იბადება''. არა, ვამბობთ ჩვენ. გაშენებთ რა კომუნიზმს, ჩვენ გარდავქმნით ბუნებას და სახეს ვუცვლით ქვეყნის გეოგრაფიას, მაშასადამე რუკასაც.

სამამულო ომის ძლევამოსილად დამთავრების შემდეგ ქართველი ხალხი, მთელ საბჭოთა ხალხებთან ერთად, წარმატებით შრომობს მეხუთე სტალინური ხუთწლიანი გეგმის შესრულებისათვის.

* * *

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე სახალხო მეურნეობა საქართველოში ძალზე ჩამორჩენილი იყო. მრეწველობის საფუძველს შეადგენდა მხოლოდ წვრილი შინამრეწველური საწარმონი, წარმოების ძველთაძველი წესებით. ძველი საქართველო, მფლობელობა ეს განაპირა მხარე, რუსეთის სამრეწველო ცენტრის აგრარულ-სანედლეულო დანამატს წარმოადგენდა, წარმოებდა მხოლოდ ჭიათურის მარგანეცის საბადოს დამუშავება და მარგანეცი მთლიანად უცხოეთში გაჰქონდათ, ხოლო ტყიბულის ქვანახშირის მოპოვება იმდენად მცირე იყო, რომ იგი საქართველოს ისედაც ჩამორჩენილი სახალხო მეურნეობის მოთხოვნილებასაც ვერ აკმაყოფილებდა. გარდა ამისა, აღსანიშნავი იყო ჩაის ორი ფაბრიკა ქუთაისსა და ახალციხეში, თამბაქოს ფაბრიკა სუხუმში. ძველ საქართველოში ისეთ დიდ ქალაქსაც კი, როგორიც იყო თბილისი, არ გააჩნდა არც ერთი მსხვილი საწარმო. ამხანაგი სტალინი 1910 წლის მაისში თავის წერილებში კავკასიიდან შესანიშნავად ახასიათებს იმდროინდელ თბილისს:

,,თბილისი შეიძლება საინტერესო იყოს მხოლოდ როგორც კავკასიის ადმინისტრაციულ-სავაჭრო და ,,კულტურული'' ცენტრი. თბილისში სულ 20 ათასამდე სამრეწველო მუშაა, ე. ი. ნაკლები, ვიდრე ჯარისკაცები და პოლიციელები. ერთადერთი დიდი საწარმოა რკინიგზის სახელოსნოები (3.500-მდე მუშა). დანარჩენ საწარმოებში თითოში 200, 100, მეტ წილად კი 40-20 კაცია''.

ცარიზმი თავისი კოლონიური პოლიტიკით ხელოვნურად აფერხებდა საქართველოს სახალხო მეურნეობის განვითარებას. სასოფლო-სამეურნეო ნედლეულის დიდი ნაწილი — თამბაქო, მატყლი, აბრეშუმი, ხილი და სხვ. რუსეთსა და უცხოეთში გაჰქონდათ. მრავალფეროვანი ბუნებრივი სიმდიდრეები, სასარგებლო წიაღისეული, მდინარეთა ენერგია და სხვ. თითქმის გამოუყენებელი რჩებოდა...

* * *

1921 წლის 25 თებერვლიდან, საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებიდანვე, იწყება საქართველოს ეკონომიკისა და კულტურის აყვავება. ქართველი ხალხი ამ თავის გამარჯვებას მღერის საქართველოს სახელმწიფო ჰიმნის სიტყვებით:

შენი ფიცნაა ანთრუფდა,
რისთვისაც სისხლი ღვარეთ;
აღფადგე ცეცხლ ქვეყანაჭ,
ალმანე ქართველთა მსარეთ!

მართლაც, საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ აღმოჩენილ და შესწავლილ იქნა ასობით ახალი საბადო ქვანახშირისა და ქიმიური ნედლეულისა, გუმბრინისა და ბარიტისა, დიატომიტისა და საშენი მასალებისა.

საქართველო საკმაოდ მდიდარია საშენი მასალებით. ბოლნისის მოსაპირკეთებელი ტუფი, ლოპოთისა და სალიეთის მარმარილო დიდი რაოდენობით იგზავნება საბჭოთა კავშირის მსხვილ ქალაქებში, მათ შორის მოსკოვის მეტროს მშენებლობაზე.

სტალინური ხუთწლედების პერიოდში საქართველოში შეიქნა

საქართველოს სსრ
1922 წლის რუკა
ბორჯომი
ბაკურიანი
ბაქურიანი
ბათუმი
ქუთაისი
ზესტაფონი
ტყიბული
ჭიათურა
ფოთი
ოზურგეთი
ონი
ამბროლაური
ლესელიძე
ცხინვალი
ბოლნისი
ალაგირი
ალაზანი
ალაზანი
ალაზან

ტნერეკებიას მხლური ბაზა. როგორც ცნობილია, პიტიოსტენეკი ხელფასია ბარაგის შესაბამისად. ეს ბარაგი ერთი პიტელი ადგილი ეკუთვნა ზოგადად. ზელი ბოგაბარიტების შეკრებილ ბარაგზე ეკუთვნოდა ეროვნული სამხედაგე. სავარაუდო ეკნიანსკიანიაში, 12 მილიონამდე ეროლიტს შეადგენს, ისევ შეიენია ეოდელნიოლიდ ბოგეკეკ 108 მილიონი ეროლიტ-ეკანიანი ეოლეკნიანეროკეკა. ოღრეკ 1952 სანიოლეკ ეოდინი სანმარი" თიიმმს ეკმოიეკეკენი ეეო. საკმარისია ალბანნმის, რომ ამ პერიოდისთვის სანმოდელეკ ეეკი პიტიოლეკენანიოლეკ სანდაკენ 8 ათასი ეროლიტ-ეკანიანეროკეკ.

სანდალინ ხეოოენეკეენ სანმოდელეკ ანეენი ინეი ბმლადან პიტიოლეკენანიოლეკენეენ, როგორიკეა ზაკეი ფა ეიიინ-ანეენი, ანეენი და ალეანანეენ, ხინანეენ და ნოთანეენეენ, ანთალი საკოლეენენი პიტიოლეკენანიოლეკენ.

ბიმიდანაკ ხეოოენეკეენ მიიკრაკეენი ირიოკანეენის ჩმენენეკიანი ანთალეენი და ანალი ეეოლეკენიოლეკენეენ. ჩმენენეკია ზეთანაკ ბალანა, ხანანა, ეკეკეენანეკეენ და ფარიკეენ ეეოლეკენ ანთალი სანარაკეენ ეოლეკენიოლეკენეენ სანმლანეენ ეეოლეკენ ეეოიიოლეკ ეკოიოლეკეენ. ეკოდა ანანა, ზეკეენეკეენ ზეენენეკეენ ანენეენ ფიენეენ ითიენეენ ანეენეენ ეეოლეკ ფიენ ზეთანაკეენ.

ეკანანეენ ხეოოენეკეენ ეეოლეკ ეეოლეკ, ეკოიოლეკ, ანანეენ, ანაკეენ, ეოიოლეკ და ანა ზეთანაკეენ ეკანანეენ ეეოლეკ ეეოლეკ ეეოიოლეკ.

სანალანეენ ხეოოენეკეენ ეეოლეკ ეეოლეკ ეეოლეკ

ორი ედინარის ეპისტოლეებიდან

ია მესხი

ფოტო კ. კრიმსკისა

იმ ადგილას, სადაც არაგვი მტკვარს ერთვის და მახვილ კუთხეს ჰქმნის, შორეულ წარსულში გაშენებული იყო საქართველოს უძველესი ქალაქი, — ერთ დროს ოვერთა დედაქალაქი და შემდეგში მონასტრებით განთქმული პატარა დაბა მცხეთა. დიდხანს მდუმარებდა მცხეთა, წარსული დიდების შარავანდედით მოსილი. არაფერი არღვევდა შამბნარითა და ხავსით მოდებული მიდამოების მყუდროებას. მაგრამ აქაც მოვიდა ახალი ცხოვრება, ახლებურად ამეშავდა მცხეთის ცხოვრების მაჯა.

არაგვისა და მტკვრის გაერთიანებულ წყალთა მძლავრ სრბოლას გზა გადაუღობა კაშხალმა. მცხეთის მახლობლად აღიმართა საქართველოში პირველი, და საერთოდ ჩვენს ქვეყანაში ერთ-ერთი პირველთაგანი დიდი ელსადგური— ზაჰესი. მოხდა ისე, რომ საქართველოს უძველესი დასახლებული ადგილის მიდამოები ჩვენი რესპუბლიკის ელექტრონის პირველ სამშობლოდ გადაიქცა. არაგვისა და მტკვრის აქამდე უდარდელად მოდუდუნე წყლები ადამიანის სამსახურში ჩადგა.

კაშხალმა ასწია მტკვრის დონე და მდინარემ დაფარა ხიდი, რომელიც ჯერ კიდევ პირველ საუკუნეში იყო აქ აგებული. სამაგიეროდ, მცხეთამ ახალი ხიდი შეიძინა: „1926 წელი. ზაჰესი.“ — გამოკვეთილია მასზე.

ამ ხიდით შევდივართ მცხეთაში.

დილით წვიმდა. ზედმეტი სითხე აწუხებს ყვავილს. მოხუცი გადახრის ყვავილის ღეროს და ვარდი მიწაზე ალმასის წვეთებს აფრქვევს.

თითქოს ბედმა არგუნა მცხეთას სინათლის კერად ქცეულიყო: ზაჰესმა ელექტრონი მოგვცა. და პირველი ასანთიც მთელს ამიერკავკასიაში მცხეთიდან წამოვიდა.

ეს იყო 10 წლის წინათ. ხე-ტყის ქარხანაში გადმოტვირთეს კალუგიდან ევაკუირებული ასანთის ფაბრიკის მოწყობილობა. მაგრამ მცხეთაში არავინ იცოდა, როგორ გამოიყენებინან ეს ფაბრიკა და, საერთოდ, წარმოდგენაც არ ჰქონდათ რანაირად მზადდებოდა ასანთი. არადა, ომი მძვინვარებდა, ასანთი ესაჭიროებოდა მებრძოლს, უიმისოდ ცუდ დღეში იყვნენ დიასახლისები, ნერვიულობდნენ თამბაქოს მწეველები. ასანთის ფაბრიკის დირექტორი ინჟინერი-მტკვეი გრიგოლ დიმიტრის-ძე მაცაბერიძე ახლა მოიგონებს ხოლმე იმ დღეებს, როცა იგი თბილისში ჩამოდიოდა, ეძებდა გამოცდილ მემონტაჟეებს, ქმაჭვდა წიგნებს, რომ მათი საშუალებით ასანთის წარმოების ტექნოლოგიას გაცნობოდა.

— წიგნებით შევისწავლეთ მუშაობა, ჩამოვაყალიბეთ ჩვენი საკუთარი „ასანთის უნივერსიტეტი“. და აი, აქ, ხის უზეში ნაპერი — ეტიკეტგადაკრულ კოხტა კოლოფებად იქცა გუშინდელი სტუდენტების ხელში. დაგეუფლეთ ასანთის რთულ რეცეპტურას, ავითვისეთ მრავალი მახვილგონიერი დაზგა და ავტომატი. ყოველწლიურად ახლა ასანთი „გამარჯვება“ 50 ათასი საკეციხო ყუთის რაოდენობით გამოდის მცხეთიდან.

ასანთის მიკროქალაქი მდებარეობს მცხეთის მთავარი ავტომაგისტრალის — სტალინის ქუჩის ნალისებრ მოკაუბებულ ერთ ბოლოში, მეორეში კი, არაგვის თიხნარის მახლობლად მოკალათებული არიან მეთუნეები — აუჩქარებელი, დინჯი, თავისი თავის ფასის მცოდნე ხალხი.

კერამიკული ხელოვნება, შეიძლება ითქვას, ერთ-ერთი უძველესი ხელოვნებაა საქართველოში.

მცხეთის მეთუნეების ხელოვნება თაობიდან თაობაში გადადიოდა. აქ გაიზარდნენ და ჩამოყალიბდნენ შესანიშნავი ოსტატები, თავისი საქმის კარგი მცოდნენი — შაქრო მარხანელი, ზმიზა თათარაშვილი, ლადო ბეგანიშვილი. ოსტატების დიდი რაოდენობა მუშაობს კერამიკულ ქარხანაში, ადგილობრივი მრეწველობის არტელებში.

მეთუნეები თავის ხელობას დიდხანს რაღაც სავგარეულო პრივილეგიად თვლიდნენ. მაგრამ აი, ერთი-ორი წლის წინათ, მეთუნეთა უბანში ახალი მობინადრე გაჩნდა — სამხატვრო კერამიკის სკოლა. მოვიდნენ აქ მცხეთელი მოზარდები, მოვიდნენ ბიჭუნები ახლომახლო სოფლებიდანაც. ისმენდნენ ლექციებს, სწავლობდნენ ხატვას, კომპოზიციას, და აი სასკოლო თაროებზე ჩაშწკრივდნენ დოკები, კოცები, ჭილები, რომლებიც არაფრით ჩამოუვარდებიან კერამიკულ არტელებში დამზადებულ კოკებსა და ქილებს. მაგრამ ეს მხოლოდ დასაწყისია... მალე მოსწავლეები ფაიფურზე მუშაობასაც შეუდგებიან.

მცხეთის წყნარ ქუჩებს ორივე მხრიდან მისდევს აკაცია, რცილა, კაკალი, ვერცხლისებრი ფშატი. დეკორაციული მცენარეულობითა და ფერად-ფერადი სორნელოვანი ყვავილებით დამშვენებულია საზოგადოებრივ დაწესებულებათა

ბალები და ბალნები. ადამიანის ხელს აქ სიყვარულითა და გულისყურით გაწულაგებია ისინი.

სვეტიცხოველის საკათედრო ტაძრიდან არც თუ ისე შორს ცხოვრობს მცხეთის მკვიდრი—დეკორატორი მიხა მამულაშვილი. „უნდა მიხეიდეთ მასთან, და ჯერ სახლში კი არა, მის ბაღში გაიარ-გამოიარეთ. მაშინ თქვენ თვალწინ გადაიშლება უზარმაზარი ალპური ყაყაჩოები, წყლის ნაზი შროშანები აუზში, ნარ-ნარი ფორმის, სიდედისა' და ფერის ვარდები, ისამფერა, კავკასიური გვირილა, ძველ კედელზე აყოლებული დეკორაციული ვაზი. აგერ, ატმის ხეზე დამყნობილი შავკლიავი. აქვეა ორმოცდაათი სახეობის კაქტუსი.

მორგებისა და როკვბისაგან ღვლარჭნილად შეკრული ბაღის სკამი, ზურმუხტოვანი ხავსი, სადაც ნაპოვნი და აქ მოტანილი უცნაური მოყვანილობის ჯირკები და წყლის კორძიანი ხეები — ყველაფერი ეს თავთავიანთ ადგილზეა, როგორც სიმღერაში, საიდანაც ვერც ერთ სიტყვას ვერ შეელვეთ. ამ სიმღერიდან კი გამოიყურება ადამიანი — გარდამქმნელი და ხელოვანი, რომელიც ამ ცოცხალ არსებებს მშობლიური მზრუნველობით თავს დასტრიალებს. აი, მოდის იგი ბილიკზე, 78 წლის მოხუცი მებაღე. დილით წვიმა იყო და გადაშლილი ვარდები პირამდე ავსილა წყლით. ზედმეტი სითხე აუტუხებს ყვავილს. მოხუცი ჯადოხრის ყვავილის ღეროს და ვარდი მიწაზე ალმასის წვეთებს აფრქვევს.

ბაღი ადამიანისათვის ცოცხლობს. აქედან ყვავილები ადამიანთან მიდის და სიხარული მიაქვს მასთან. ყვავილები სავსეა აგრეთვე მცხეთის მეორე კუთხეშიც — არსენას ძეგლთან გაშენებულ ახალ ბაღჩაში. ეს ძეგლი სკულპტორ ელენე მაჩაბლის ნამუშევარია ედა დიდი ხანი არაა, რაც ის გმირის სახსოვრად დაიდგა.

აი, არსენას სახელობის ქუჩაც. აქ, პირველ ზომერ სახლში ცხოვრობს ალეკსანდრე კანდელაკი. თანასოფლელები მას ძია სანდროს ეძახიან. თუ თქვენ არ იცით ვინ არის ძია სანდრო, უმჯობესია ამაში არ გამოუცდეთ. პირდაპირ თვალის დასანახავად შეჯავრდებით მცხეთელ ბიჭუნებს. როგორ თუ ძია სანდროს არ იცნობთ? მაშინ გამოდის, რომ არც ჭართული ჭიდაობა გაინტერესებთ. უფრო მეტი. ალბათ, ერთხელაც არ გინახავთ ისეთი კინოსურათები, როგორიცაა: „ჯეურღალის ფარი", „უცანასკნელი ჯვაროსნები", „ჭიორგი საკაძე" და ბევრი სხვა, განა შეიძლება დაგავიწყდეთ თქვენს სიცოცხლეში ამ სურათებში ნაზული ვეება, მხარბეჭიანი ძია სანდრო?! ახლა სანდრო, ცხადია, ის აღარაა. ძალიან მოხუცდა, ჭარეს უჩივის. დროსა და ჟამს თავისი გაეკეს. თითქოს სულ ახლახან 180 კილოგრამს იწონიდა ჩვენი სანდრო, დღეს კი 120 კილოგრამი ძლივს აიწონა.

სამაგიეროდ, იზრდება ცვლა. სანდროს ვაჟი ოთარი საქართველოს ჩემპიონია ნიჩბოსნობაში.

ნიჩბოსნობა! მცხეთაში გამოჩნდა ჩემპიონი ნიჩბოსნობაშიც.

ესეც ახალია, რაც ზაჰესის კაშხალმა შემოიტანა მცხეთის ცხოვრებაში. ძველ, წყლით დაფარულ ხიდთან შეიქმნა პატარა საგუბარი, ბანაობა დაიწყო — აქ სიარული, ბანაობდნენ, საკუთარი ნავებით დაცურავდნენ. გადაწყდა აქ ადგილიყო საწყლო სადგური. ეს იყო რამდენჯერ წყლის ფანთ. ოთამეი ახლა ამ სადგურს 11 მეტრიანი კოშკურა აქვს, მის განკარგულებაშია მრავალი ნავი, ბაიდარა, იალქნიანი ნავები და მენინჯეთა ბუნდი. მაგრამ ყველაზე შესანიშნავი ის არის, რომ ეს ბუნდი მთელი წლების მანძილზე განუწყვეტლივ პირველ ადგილს იკავებს ნიჩბოსნობაში და რესპუბლიკიდან თითქმის სრული შემადგენლობით მონაწილეობს საკავშირო შეჯიბრებებში... ეს იმ დროს, როცა მცხეთელებს ფრიად სერიოზული მოკიშპეები ჰყავთ ისეთ ზღვისპირა ქალაქებში, როგორიცაა სუხუმი, ბათუმი, ფოთი.

მცხეთა ცნობილია აგრეთვე, როგორც მუზეუმი, როგორც სიძველეთა ძეგლი. ხუროთმოძღვრები აქ სწავლობენ უძველეს ნაგებობებს. არქეოლოგები „ფურცლავენ მიწის წიგნს", რათა ამოიკითხონ თავისი ხალხის მრავალსაუკუნოვანი ისტორია.

აი შორეულ ტუნდრაში თავი ამოჰყო ასანთის კოლოფმა, რომელსაც ეტიკეტზე „გამარჯვება" აწერია. დიდი სტალინისადმი მიძღვნილ საჩუქართა ოთახში თვალს ახარებს ლამაზი კერამიკული ვაზა... ნიჩბები მედგრად სცრიან წყალს ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა აუზში... ეკრანზე ჩანს სანდრო კანდელაკის ვეება ფიგურა...

ყველაფერი ეს მცხეთიდანაა, ახალი მცხეთიდან, არაგვისა და მტკვრის შესართავში რომ დგას და თავისი პატარა წყლილი შეაქვს მშობლიური ქვეყნის გეოგანტურ მშენებლობაში.

ახლა სანდრო, ცხადია, ის აღარაა. ძალზე მოხუცდა, სამაგიეროდ იზრდება ცვლა.

ნ. ნეკრასოვი

სამი დაქსი

1

ამ უსახარული ღამეებმა შეხუთეს მკერდი,
უსიბარულმა, უუფლებოს გარს მებორვიან,
ჩამოგეკრილა, ქარიშხალო, დასვენებელ ერთი,
ფიალა უკვე სულ პირამდე ავსებულია!
დაჭკარ ზღვებსა და ტყე-ველებზე გადაიარე,
შეხძარ ზეცასნეფლის და ქვეყანელის ყოველი მხარე,
კაცობრიობის მწუხარების საყე ფიალა
სულ ამოშხეფე და ამოლვარე.

1868 წ.

2

მე დავიქანცე, უკვე დრო, დროა ძილისა,
რარიგ უბედურს გგოვებ, ჩემო რუსეთო-ფიდავ,
მაგრამ მხილველი განვლილ გზისა და მანძილისა
სიკეთისაკენ წარდგმულ ნაბიჯს მაინც ვხედავ.

1877 წ.

3

ახალგაზრდობის საღსინონ წლები
ჩავკალი ჩემში უმძიმეს ჯაჭვთო,
თავს არ ვიქცევდი თავისუფლების
ნებიერ მგოსნის ნაღარა-დაფით.
თუ მოზღვავებულ ტანჯვა-წამების
დუღილი გუულად მომეხეთნინა,
მაშინაც ეწერ და მწუხარი ბანგები
ნაშრომზე მიდდად მომეფინებნა.
არ ჩამორჩება მშრალად მოთხრობილს,
მასზე ნაკლებად არა ჭრის, არა!
გუულებს აძეკრებს ალალი გრძნობით,
უცბათ მომსკარი ცრემლების დარად.
არ კი მგონია, ხსოვნაში სადდაც
ხალხს რომ შემორჩეო, ჩემი ლექსებო,
ალმაფრენ და სიხალედ არ ბეკვთ,
მკაცრო, პირკუშად მოალერსენო.
თქვენ ხელოვნება არ გაბადიათ,
მაგრამ სისხლი კი გიდუღიო ცხოველი,
შიგ შურისგების ბრძნობა ანთია
და სიყვარული ცხოველმყოფეელი,
ის სიყვარული ბოროტს ამხილებს,
ხოლო სიკეთეს დიდებით მოსავს
და ხვედრად ეკლის გვირგვინს ანიჭებს
მოუსაფარს და უმწეო მგოსანს.

1855 წ.

თარგმანი **მაკუვალა მრეკვლიშვილისა**

უფროსი დესინაჯორი

თბილისის მაუდ-კამეოლის ფაბრიკის სადესინატორი ბიუროში უცნაურ წერგნს ნახავს კაცი. გარეგნულად ისინი მართლა წერგნს ჰგვანან, მაგრამ როგორც კი ყდას გადაშლით, შიგ სხვადასხვა ქსოვილების ნიმუშია ფურცელთა მოგიხდაო. ეს „ქსოვილთა წერგნები",—ფაბრიკის ერთგვარი არქივია. აქ თქვენ ნახავთ იმ ქსოვილთა ნიმუშებს, რომლებიც ფაბრიკას ფართო მომხმარეზელთათვის მიუწოდებია და ახლაც აწოდებს. ესაა საკოსტუმე ტრიკოები—„რუსთაველი", „თბილისი", „ოელხიდა", სხვადასხვა სახის შვეიოტები და სხვა ქსოვილები.

ფურცლავ ამ „წერგნებს" და თვალნათლივ ხედავთ, თუ როგორ უმჯობესდება ქსოვილების ხარისხი, როგორ ნაირფერდება მათი გარეგნული მხარეც. ამ „ფურცლებზედაც" შესამჩნევად იკითხება ჩვენი ქვეყნის ადამიანთა კულტურული წინსვლა, მათი მოთხოვნილების შეუნელებელი ზრდა.

საღესინატორო ბიუროში მუშავდება ქსოვილების სახე და მათი კომპოზიცია. მოცემული ფაქტურულების საუოალებით აწარმოებენ გადანაგარიშებს და იღებენ მზა-ქსოვილების მონაცემებს. აქ შუხტდება ძაფის რაოდენობა, გამარგის ტიპები, ბამბეული და ბუნ-გაანგარიშებას თან ახლავს ქსოვილების ხელოვნ ნა-ხატის სახით, რომელის მიხედვით, საქმე ფაბრიკაში იმართება ქსოვილ ,ფანთა ,ანოდენებს, ,ფერმენტი-ქსელის გაყრის სახე, დგიმთა ანაწყვი კარდონის სახე მოცემულია დესინატორების მიერ).

ამ რიგულ და მრავალფეროვან სამუშაოს განაგებს უფროსი დესინატორი თინა ჯიშკარიანი. იგი საბჭოთა საქართველოს ხნისაა, 1921 წელს დაიბადა. თინა ჯიშკარიანი იმ თაობის წარმომადგენელია, რომელსაც არ უნახავს ადამიანისაგან ადამიანის ექსპლოატაცია. არ უნახავს ლუმპაპრილისათვის მოხეტიალე ადამიანთა ბრბოები, არ განუცდია უუფლებო ადამიანთა მძიმე ხვედრი.

საბჭოთა ქვეყანა ზრუნავს ახალ ადამიანებზე, საბჭოთა ქვეყანაში შექმნილია ყოველგვარი პირობები ახალგაზრდობის ზრდისა და ბედნიერი ცხოვრებისათვის. ეს კარგად იცის თინა ჯიშკარიანმაც.

ჯიშკარიანმა 1945 წელს დაამთავრა საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტის ქიმიურ-ტექნოლოგიური ფაკულტეტი. ახალგაზრდა ინჟინერ-ტექნოლოგი ინსტიტუტის დამთავრებისთანავე სამუშაოზე მიიღეს ქუთაისის ლენტოპონის ქარხანაში. თავისი ცოდნითა და საქმისადმი სიყვარულით მან ყურადღება და პატივისცემა დაიმსახურა. მაგრამ ოჯახური პირობების გამო ჯიშკარიანს თბილისში მოუხდა გადმოსვლა. იგი მაუდ-კამეოლის ფაბრიკაში მოეწყო სამუშაოზე. სადესინატორო ბიუროში კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით მოსკოვში დაამთავრა კურსები. ახლა იგი უკვე გამოცდილი სპეციალისტია.

თინა ჯიშკარიანმა კარგად იცის, თუ რა დიდ მოთხოვნილებას უყენებს საბჭოთა მომხმარებელი საფეიქრო მრეწველობას. უფრო მეტი ინოდენობით სჭირდება ხალხს კარგი ხარისხის ლამაზი ქსოვილები. თინა ჯიშკარიანიც გულმოდგინედ ამუშავებს ახალ-ახალი სახისა და კომპოზიციის ქსოვილებს.

ჩვენი რესპუბლიკის ახალგაზრდები

ხალხის მსახური

ქუთაისის საავტომობილო ქარხნის ხარემონტო-სამსხმელო საამქროს შესასვლელთან ლურჯი „პობედა" შეჩერდა. მანქანიდან ორნი გადმოვიდნენ ერთმა მათგანმა საჰფეხაზე დამაგრებული ფოტოაპარატი მოიმარჯვა და საამქროსკენ გასწია. მეორე — უფრო ახალგაზრდა და ტანდაბალი — უკან გაჰყვა. ისინი საამქროში შევიდნენ და პირველსავე შეხვედრილ მუშას მკითხეს:

— სად შეიძლება ვნახოთ ნათელა ცაგარეიშვილი?

— ნათელა? ის მგონი მეორე ცვლაში მუშაობს, 4 საათზე მოვა.

— ახლა სად იქნება? ჩვენ „ზარია ვოსტოკას" რედაქციიდან ვართ და ძალზე გვაინტერესებს ნათელასთან საუბარი.

— ვერ გეტყვით — უპასუხა მუშამ — აქ მისი ქმარიც მუშაობს და იქნებ მან იცოდეს.

ნათელას ქმარი, ალექსანდრე, ავტობაზის მძღოლი აღმოჩნდა. მისი მანქანა ავტოკარხნის ეზეზა ტრანტორიაზე გაშენებულ საამქროთა ,ზორის მიმოსვლას ემსახურება. მისი აზრით ნათელა ახლა სახლში უნდა ,ყოფილიყო.

— ერთ საათში მოვა.—თქვა ალექსანდრემ, — მაგრამ თუ თქვენ გეჩქარებათ, 5 წუთში აქ გავაჩენ, ჩემი მანქანით, მხოლოდ საამქროს უფროსმა უნდა დამრთოს ნება.

საამქროს უფროსმა ნება დართო ალექსანდრეს, თან რაღაც დაჯილდებაც მიხეა. სწორედ ამიტომ ალექსანდერე მხოლოდ 15 წუთის შემდეგ დაბრუნდა უკან. მას ჯეერედთ ახლა 26 წლის ახალგაზრდა ქალი — ნათელა ცაგარეიშვილი უჯდა.

— გაიცანით, ჩემი მეუღლეა! — დაუფარავი სიამაყით წარმოთქვა ალექსანდრემ და ფაფრ შორიახლო დადგა.

ა ი, რა გაიგო ვაზეთის კორესპონდენტმა ნათელასთან საუბარში:

ნათელა ბეტრის ახალმა ცაგარეიშვილმა ბიილო წელოეკიის რაიონის სოფელ გუბში. იგი კოლმეურნეობის აქტიური წევრიც იყო. 1948 წელს ნათელა გადმოდის ქუთაისში და მუშაობას იწყებს ავტოქარხანაში. აქ იგი ეუფლება ელექტრომოწყობილობათა მართვის რთულ საქმეს. ხარემონტო-სამსხმელო საამქროს ფოლადსამსხმელო ღუმელს ელექტრომოწყობილობათა მარეგულირებელის ტატანაოვილი ნ. ცაგარეიშვილის მაგალითზე ნაყოფიერი მუშაობის შედეგად ახლა ბრიგადის წევრები 180-200 პროცენტით ახარულებენ დავალებას.

ახალგაზრდა მუშა ჭალი სისტემატურად ზრუნავს კვალიფიკაციისა და იდეურ-თეორიული დონის ამაღლებისათვის, ღრმად სწავლობს პარტიის მე-XIX ყრილობის მასალებს, ამხანაგ სტალინის ეენალურ შრომას: „სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში". ნათელა მუშაობს საამქროს ენერგოსამსახურის პროფგაეუფურეგანიზატორად.

ამ დღეებში ნათელას უდიდესი სიხარული ეწვია: იგი არჩეულ იქნა ქუთაისის მშრომელთა დეპუტატების საოლქო საბჭოს დეპუტატად.

ნათელა უფრო მეტი მონდომებითა და ენერგიით განაგრძობს მუშაობას, „...რომ ამით გაამართლოს ხალხის ნდობა". — ჩასწერა თავის ბლოკნოტში კორესპონდენტმა და წერტილი დასვა.

საუბარში დრო შეუმჩნეველად გასულიყო. რამდენიმე წუთის შემდეგ ნათელას ცვლა ჩაიბარა და ელექტრო პულტთან დადგა.

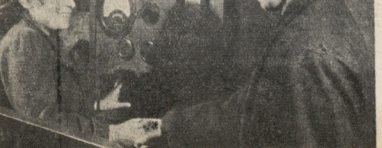

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სოციალისტური შრომის გმირი ნათელა ჩოლოგაძე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

უბედნიერესი კაცი

ალბერტ მალი

მხატვარი შ. ცხადაძე

მოთხრობა*

ჯესი ძლივს იკავებდა ცრემლებს. ის პატარა კანტორაში იჯდა და ტომს ელოდებოდა. დალღლილი მუხლები დაეფიცა, ნაღრეობი ფეხიც ისე ალარ აწუხებდა; გული კი გამოეცინობინ სიხარულით ევსებოდა, უკვე წარმოედგენილი ჰქონდა, როგორ ტკბოდა მას ტომი: რაღას აყოვნებ, ჯესი, მოემზადე და შეუდექი მუშაობას.

ორი კვირაა, რაც მოდის ჯესი კანზას-სიტყდან ოკლაჰომაში, მოდის წვიმაში და თქეშში, მოდის პაპანაქება სიცხეში, მოდის ღელოიც და ღამითაც. უძნარი და მშიერი. ალაჯგაწყვეტილს მხოლოდ ტომთან შეხვედრის მოლოდინი მატებდა ძალას...

აი, კარი გაიღო და ტომი შემოვიდა, ხელში ქაღალდების დასტა ეჭირა, ჩქარი ნაბიჯით ჩაფარა ჯესის; ერთი კი გადახედა, თითქოს დაკვირდა კიდეც, და საწერ მაგიდასთან მივიდა. ტომ ბრეკეტმა ვერ იცნო ჯესი,—ჯესი ვერ იცნო მისმა ცოლისძმამ!

უფროდ ტანსაცმლის ბრალია! ჯესი კარგად გრძნობდა, რა ხაშინელი შეხახ დადი იყო ამ დახეულ სერთუკში. სანამ ამ მოვიდოდა, ბევრს ეცადა რიგორმე წესრიგში მოეყვანა ტანსაცმელი, მაგრამ ვერაფერი გააწყო. ან იქნებ ამ ხნის განმავლობაში ისე გამოიცვალა, რომ?...

ბრეკეტმა დაამთავრა ტელეფონით ლაპარაკი, უკან გადაწვა, სავარძლის ზურგს მიეკრდნო და გულგრილად გაგიდა ჯესის. ტომი ყოველთვის გაოცებადა უსაქმო საუბარს. ახლაც ამ კაცთან გამოლაპარაკება დროის დაკარგვად ჩაითვალა. მას კბილის საჩიჩქნი ედგა პირში და მოდუნებულად ღეჭავდა. ჯესიმ ამ.შიაც უყურადღებობა და ზიზღი ამოიკითხა.

— აბა, რა გნებავთ?—მოულოდნელად იკითხა ბრეკეტმა.

„კარგად დიაწყო,— დაასკვნა ჯესიმ,— უარესს მოველოდი“, წამოდგა, აწყნელ თმებზე ნერვიულად გადაისვა ხელი და ხის მოაჯირს მიუახლოვდა.

— გაგაყოს, ვერ მიცანი, ტომ? — გაუბედავად დაიწყო ჯესიმ. — მე ჯესი ფულტონი ვარ.

— აა? — ეს იყო და ეს, მეტი არაფერი უთქვამს ბრეკეტს.

— ჰო, ფულტონი ვარ... ეს მოკითხვას გეოვლის, ტომ! — ბრეკეტი მოაჯირისაკენ გაეგბარია. ისინი პირისპირ იდგნენ. ტომი ალმაცერად ათვალიერებდა ფულტონს. ცდილობდა რაიმე მსგავსება აღმოეჩინა ამ ადამიანსა და თავის ხიძეს შორის, რომელიც მას კარგად ახსოვდა. მის წინ ოდდაათი წლის მაღალი კაცი იდგა — მისი ხიძეც ხომ დაახლოებით ამ ხნისა იყო; ამ კაცს სწორი ლამაზი ნაკვეთი ჰქონდა, ეხიც შეეფერებოდა სიძის გარეგნობას... მაგრამ სახე... სახე მეტისმეტად დაკრეფილებოდა სიგამხდრისაგან. გაძვალტყაოვანებულ ტანზე ტანსაცმელი ტომრისსავით ეკიდა. მისი სიძე ხომ ჯანღონით სავსე ახალგაზრდა იყო, კუნთმაგარი და მკერდგანიერი. ტომი თითქოს ძველ, ცუდად გადღეებულ ფოტოსურათს შეპყურებდა. ცდილობდა მასში ოავისი ნათესავი ეცნო. ოდნავ მსგავსებას ხედავდა, მაგრამ განსხვავება შემაძრწუნებელი ჩანდა. თვალები კი ნამდვილად იცნო. — ეს ნაცრისფერი, საოცრად მორცხვი, სევდიანი თვალები, რომელიც წინათაც მისწოდდა ტომს.

ჯესი ფრთავად იდგა. გულში კი ჯოჯოხეთი უტრიალებდა. ბრეკეტი თითქოს დავარდნილ ჯაგლაჯა ცხენს დაჰყურებსო. თვალებში სიბრალულით ეიცოდა. ამან გააბრაზა ჯესი, არც ისე ცუდად ჰქონდა საქმე. რომ სიბრალული ეწყალობებიათ! შეკავებული სიბრაზისა და სირცხვილ-ს გრძნობა ერთმანეთში აერია, ტუჩები მაგრად მოკუმა და თავისთვის ჩაილაპარაკა: „დიდი ამბავი მოხდა თუ გამოვიცვალე! ადამიანები იცვლებიან. მეც ხომ ცოცხალი ადამიანი ვარ!

— ჯანღონით სავსე ვიყაკაი იყავი, — წყნარად თქვა ბრეკეტმა — ძვალტყავად ქცეულხარ?!

ჯესიმ არაფერი უპასუხა. დუმილი გაგიანურდა, აუტანელი გახდა. ბრეკეტი უეცრად წამოეწინო.

— ღვთის გულისათვის, მაპატიე, მომიტევე, — ალარ იცოდა როგორ დაეწყო ბოდიშის მოხდა: ხელი აჭკრა მოაჯირზე გადმოხუოულ ფიცარს, — შემოდი, დაჯექი, ცუდად ნუ ჩამომართმევ, უცაბ დახუსტებული მეჩვენე.

— არაფერია, არა უშავს, — წაიღლუღლუღა ჯესიმ, სკამზე ჩამოჯდა და აწყნელ ჩვეულ თმაზე ნერვიულად გადაისვა ხელი.

— რატომ კოჭლობ?

— ქვას ფეხი წამოეკარი და ფეხსაცმელი გამიხეიტა, — ჯესიმ ფეხები სკამის ქვეშ შემალა. დახეული ფეხსაცმლისა შერცხვა. ეს ფეხსაცმელი მას უმიშვეარია დამბარე ბიუროს მიისკა. ჯესიმ კი ორ კვირაში ძირი გაგაგდებინა, ის ხომ ფეხით მოდიოდა კანზას სიდიდან.

ბრეკეტმა თვალი მოარიდა, მიხედ: რატომ დამალა ფეხები ჯესიმ და გული სიბრალულით ავეხო. რა საშინელებაა! ბევრი გაეჭირვებული ენახა ბრეკეტს, მაგრამ ჯესი ყველაზე უარეს მდგომარეობაში ჩავარდნილიყო.

— რაგომ არ მომწერა ელამ, ახე თუ გიჭირდათ, იქნებ ჩამოერბოდით?!

— რას ამბობ, — წყნარად მიუგო ჯესიმ, — შენ თვითონ ვერა გქონდა კარგად საქმე, ჩვენ როგორ დაგვეხმარებოდი?!

— ჰო, — ბრეკეტი სავარძლის ზურგს მიეკრდნო. მწიფორი სახე მოეღეშა, ჩამოუბნელდა, — მგონი შენც იცი, რომ რკინეულობის მაღაზია დამბიტრეს? შემოსავალს ბევრს არაფერს მაძლევდა ის მაღაზია, — დუმატა მან, — უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში წელი ვერ გავიმართე, საქმე სულ უკან და უკან მიდიოდა. — ბრეკეტმა გაიცინა, მაგრამ მის სიცილში მხიარულების ნაცვლად ნაღველი გამოკრთა.

— ყური მიგდე, ტომ, ჩვენთან შემოხვევით კაცი ჩამოვიდა, რომელიც თურმე შენთან მუშაობს. მან მითხრა, შენც გიშოვის სამუშაოთი.

— ღმერთო მიხსენ! რომელ სამუშაოზე მეუბნები ჯესი? აქ არავითარი სამუშაო არ მოძძებნება შენთვის. წელს ხომ ვაჭრობა თითქმის შეწყდა. შენ ალბათ წარმოდგენა არა გაქვს რა არის ნაგითობის მრეწველობა. ეს ხომ განსაკუთრებული რამ არის. მე აქ ნაცნობებიც მყავს, მაგრამ ახლა არაფერი შეუძლიათ, ვერაფრით დამეხმარებიან. როგორ გგონია, რამე რომ გამოჩენილიყო. დამავიწყებდნიდ?

ჯესი გაშრა. იმედი, რომელიც ორი კვირის განმავლობაში ახლდგმულებოდა, ახლა დიდ მტანჯველ გორგალად დაიბეკა და ყელში მოებჯინა. ერთბაგნს გარინდებული იჯდა, მერე გამოეკრკვა და გიეკვით წამოიყვირა:

— მაგ რად მითხრა იმ კაცმა, თითქოს შენ მეშახელს ეძებდე. რად მითხრა, რომ შენ ყოველთვის გეჩერდება მუშაობ! ის ხომ შენს სატკერთო მანქანაზე მუშაობს! ხომ ყველაფერი იცის!

— ოო... ჩემთან?

— ჰო, შენთან!

— არა, შენ არც კი დათანხმდები ჩემთან მუშაობაზე, — აუღელვებლად განაგრძო ბრეკეტმა, — შენ არ იცი, როგორი მუშაობა შეგიხვდება?

— ვიცი. როგორ არ ვიცი, ტომ, — არწმუნებინდა ჯესი, — იმ კაცმა ყველაფერი მითხრა: შენ ფიხაკერენი ხარ, არა? დინამატებით დაბეგრილულ მანქანებს გზაგნი, ხომ ასეა?

— ვინ იყო ის კაცი, ჯესი?

— ეეერეეგ. ეეერეეგ. მგონი...

— ეეგერტი? დაახლოებით ჩემ ხემაღლე კაცი, არა? — მშვიდად განაგრძო ბრეკეტმა.

— ჰო, ეეგერტი. იქნებ მომატყუე, ტომ? ბრეკეტმა გაიცინა, მაგრამ ამჯერადაც მის სიცილში ნაღველი გამოკრთა.

— არა. არ მოუტყუებიხარ, მაგრამ...

— ბრეკეტმა ხმა გამოიცვალა, — რატომ არაფერი მომწერე, უნდა გაგეგო და მერე გამოსდგომოდი ამ სიშორე ჯაზს.

— განგებ არ შეგატყობიე, — გულუბრყვილო ეშმაკობით წამოიწერა ჯესიმ, —

← ბალაძერიონ ტაბიძე
მხატვარი ა. ბანძელაძე

* იხეშდება შემოკლებით

ვიცოდი უარს მეტყოდი. იმ კაცმა მითხრა, სამუშაო სამუშაოთო, მაგრამ ჩემთვის ამას არაფითარი მნიშვნელობა არა აქვს, ტომ.

ბრეკეტმა თითები მაგრად გადაკეკი ერთმანეთს. ხორცსავსე მწიფოსო სახეზე ტკივილი გადაწუწეტილი ბა ალეშეტედა.

— ახლაც უარს გეუბნები, ჯესი.

ჯესის სახეწარკეთილი ბავეი ალმიფდა. აკამდე აზრადაც არ მოსულიყო, რომ შეიძლებოდა ბრეკეტს უარი ეთქვა. მხოლოდ ამ შორი გზის გამოცალა, ტალსამდე მოღწევა მიანჩდა სიმნელედ. ახლა კი...

— არა, არა, — ემუდარებოდა ჯესი, — ნუ მეტყვი ასერ, ნუთუ არც ერთი ადგილი არ დარჩენილა თავიისუფალი, ნუთუ?...

— როგორ არა, ეგეიერტს ადგილიც თავისუფალია, თუ კი მოინდომეს იმ ადგილზე მუშაობას.

—როგორ, სამუშაოდან განთავისუფლდა?

—ჰო, მოკვდა.

—ო!

— მუშაობის დროს. თუ ძალიან გაინტერესებს! ეს წუხელ მოხდა.

— მე მაინც ვიმუშავებ, ჩემთვის სულ ერთია.

— ჯერ მომასმენე, ჯესი! — თქვა ბრეკეტმა. — ყველფაერს გეტყვი. ჩვენ დინამიტი როდი გადაგვაქვს მანქანებით! ასეთი შედარებით უფროველი რამ უცხოა ნავთის ბაბორელებისთვის. სიამოვნებით გამოვიყენებდით დინამიტს, მაგრამ არ შეიძლება. ჩვენ ნიტროგლიცერინი დაგვაქვს! კარგად მომასმენე! იცი რა ნივთიერებაა ნიტროგლიცერინი? ერთი ხმაურალი დასველება — და იმწამსვე ფეიქლებად რა ხიფრობილი ბადაკეკი იცი? ასხამენ ბალონებში, ბალონებს გარშემო რეზინით ფარავენ, მოდელ ასე შეიძლება ნი ნიდ მოკიდო ბალონს.

— გამიგონე, ტომ...

— მოიცა, ჯესი, ლეთის გულისათვის ერთ წუთს დაფიქრდი. ვიცი, როგორ გიჭირს, ვიცი, რომ ვეღარ ითმენ უმუშეურობას, მაგრამ ეს მეტად სახიფათო სამუშაოა. უნდა დაფიქრდე! ეს ნივთიერება მხოლოდ სპეციალური მანქანებით ადაკეკვა! ლამით! წინასწარ დადგენილი, განსაკუთრებული მარშრუტით. მანქანებს ქალაქში გავლა სასტიკად აკრძალული აქვთ. თუ გიჭირება აუცილებელი შეიქნა — ამისათვის განსაკუთრებული ადგილებია გამოყოფილი. ხომ ვერსმის რას ნიშნავს ასეთი სიფრთხილე? რამდენად საშიშია ასეთი მანქანების მართვა?

— ძალიან ფრთხილად ვიყვი, — თქვა ჯესმა, — სატვირთო მანქანების ტარებას შეჩვეული ვარ. ავეჯისგან დაბალი სიჩქარით ვატარებ.

ბრეკეტმა ამოიოხრა.

— როგორ ფიქრობ, ეგეტრტ ან დამკვადი ფრთხილად, შეწნე უკეთესად არ იცოდა მანქანის მართვა?

— ტომ! — მოფრთხილედ მიმართა ჯესმამ, — ამით ვერ შემაშინებ. მე ერთი მახსოვს: ეგეტრტ ერთ მოლში — დოლარის აძლევდნენ, დღეკამოშვებით მუშაობდა და თვეში ხუთას-ექვსს დოლარს იღებდა. ნუთუ მეც ამდენს მომცემენ?

— დიახ, იმდენსვე მიიღებ, — გაადორდა ბრეკეტი, — ერთ მოლში — დოლარი. ოღი ხაქმეა. ბოკეთრ არა, რატომ ფანტავს კომპანია ამდენ ფულს? ოღი ხაქმეა. — ხანამ ქვეს არ წამოდგები ხაფე გზაზე, ფარნეგის არ მიამსგერივე, ან ხანამ რეზინის ხალტე არ გასცდეხარ ან ხანამ თვალში რამე არ ჩაგიარდეხა, ხაკეს ოდნავ ხელს შეუშვებ და მანქანა შეინგალრეგალ ან კიდეც ეშმაკმა იცის, რამდენი ხახიფათო რამ შეიძლება შეეგმოხვეს! ეგეტრტს ხომ ვერ შეეკითხებიო, რა შეიმოხა გზაზე? მანქანაც ალარსად არის — ერთადერთი მოუმე ამ ამბავ. ბეკამეე ვერსად ალოვეს, ყველფაერი ტგერად იქცა! იქნებ ხგალ ვინმემ ბინდორში ლითონის ბალონები ბალეშეთი ნაკეტი ალოვოს. ეგეტრტს ველარაგინ ნახავ. მხოლოდ ის ვიცით, რომ გზა დანიშნულ ადგილამდე არ გამოცხადებულა. არავინ იცის, რა შეემოხვა ეგეტრტს ხიფზე. ვინ იცის, იქნებ ანერალეთოდ, იქნებ მანქანა ფრთით წამოდგა ხიდის მოაჯირის? ეს კაი, რომ ეს ხიდი ალარ არის, ალარც მანქანაა, არც ეგეტრტია. ახლა ხომ მიხვი, რისთვის აძლევს კომპანია ერთ დოლარს — მოლში?

ერთი წუთით სიჩუმე ჩამოვარდა. ჯესი გრძელ, გამხდარ თითებს ნერვიულად იმტკრევდა. სახე მოლრეცოდა და ალელვებისაგან ქვედა ეს ბაჩოვარდნოდა. ერთხანს გარინდებული ოჯდა. მერე თვალები დახუმა და წუნარად წარმოთქვა:

— ჩემთვის სულ ერთია, ტომ. შენ ხომ შენი მოვალეობა შეისრულე და გამაფრთხილეე. ახლა ნუ მეტყვი უარს, შემიბრალე, ტომ!

ბრეკეტმა ხელი დაკარა მაგიდას.

— არა!

— გამიგონე, ტომ, — წუნარად განაგრძო ჯესმამ, — რატომ არ გეცმის ჩემი? — მან თვალი გაახილა; თვალები, ცრემლით ავსებოდა, ბრეკეტი უეცრად შეძრწუნდა. — შემიბრალე, ტომ, ნუთუ ჩემი ჩაცმულობა არაფერს გეუბნება? რა ფიქერე, პირველად რომ დამხვდაბ? შენ ალბათ გეუბნებაო თქვი: „ერას ჩამომაკიდებია ეს მაკაბწალია, მოწკალებისათვის რაღა მე მომიდგაო“. გამიგონე, ტომ. მეტი ალარ შემიძლია, ეს ცხოვრება შეუძლებელია! ეგე ადამიანი ვარ! უნდა შემეძლოს ქუჩაში თავაწეულმა გავიარო.

— ნამდვილად გაგიკეთებულხარ, ისე არ მოხდება, რომ ყოველ წლოვანად ხუთი ძმელოდოვან ერთი მაინც არ დაიღუოს! ეს ხაშუალოა. ამა დაფიქრდი, ღირს შეშაობა?

— ასეთი ცხოვრება კი ღირს რამედ? — შიმშილით ვიხოცებთ, ტომ! ექვსი წელია უმუშევარი ვარ. ათასში ერთხელ მოწყობილხრელი მოშის ადგილს ვშოულობდი, ისიც ფროდნი.

— ეს ჩემი არ უნდა დაკარი ფარ-ხმალი — ხმამ ალეწია ბრეკეტმა — იმედი არ უნდა დაკარგო.

— ფარ-ხმალი არ დამიკოია, — შეიმოკვარი გაცეცხლებულმა ჯესმამ. — მაგრამ იმედი კი ალარაფრისა მაქვს. ექვსი წლის ლოდინმა გამიშრო იმედი. ერთადერთი შენი იმედი-ღა მკონდა.

— ვერ აგიყვანს, დაფიქრდი რას ამბობ, ელას რა პასუხს ალეცე? ერთ წუთს მაცდაგეცე ფიქრი!

— განა სულ ელაზე არა ვფიქრობ? — მიუგო ჯესმამ და ბრეკეტის სახელოზე ხელი წაავლო, — ელას სიყვარულმა გადამაწყვეტინა ანა მოვქცეულიყავი. — სიტყვებში თანდათან ყრუდ ისმოდა, ხმაში ტკივილი გამოკრთა, ჯესმამ ზურუნლით განაგრძო: — იმ ღამეს, ეგეტრტ რომ ჩვენსაკენ იყო, ელას დავაკვირდი. დავაკვირდი და პირველად შევაშინე, ელა, — ლამაზი ალარ არის, ტომ.

ბრეკეტი უეცრად შეიშალა, წამოდგა. ჯესმის ქვეითინის მაგვარი ოხრა ალმოხდა. ისიც წამოდგა და ბრეკეტს გაჰყვა.

— ნუთუ ეს არ არის საკმარისი, ტომ? — ალმაზმა გოგონა იყო, შენც კარგად გახსოვს. ეზაზში რომ მიგდიოდით, ყველა ამას უყურებდა. ელა ეკიდარ ოდდაცხრისაც ორ ბერრუალეტად და ხუთოდენ მოიცვლა.

ბრეკეტი ისევ საკარიელში ჩაჯდა. ეეეზეში მეტისმეტად მოიხარა, ზრნ გადამიოწია, ხელები ერთმანეთს გადაკავდო და იატაკს ააჯდა ფანტრდა.

ჯესი თოვს წამოდგამდა. ეკალ-ეანელი ფარეკები ალეცდებისაკენ ნელ-ალეცოდა. ფიფარა და ალეშეტმოერბილად მორჩილად გაჩერებულა უზარმაზენი ირმა ალეცედი მის ბეჭმდარ ხასეს.

— ხელ ერთია! — ეეეიალეარ მან გაუბედავად. — ხელ ერთია, რომელიმ სამუშაოზე ვარ უნდა ბეჭს ალეს ალეს ალეცდა ბომბაწყო! უნდა თავი ალეწო, მეც ადამიანი ვარ. მეყო, რაც ჯოჯოხეთი გამოვიარე, ახლა მაინც ავიღებენ ამ სატანაჯველს.

ჯესიმ ფეიერად ხმამ დაუწია: — შენ ვინდა, რომ ჩემი ბეჭუნაა ხმეფნებულ ფეიზეს შეეცალეროდ ფოთან ვეუბნებოდი — „სამუშაოა რომ გეშოვა, შენი ასტარა ამ დღეში არ ჩაგარდნდაოთ“. შენ გინდა ალეეე

ა. ნ. წერეთელი

რუსეთის მენეჯერული კონსული ბუღგარეთში

ოთარ ვეფხიძე

„ეს საგონო. ოოცა ამ ხეების ჩრდილქვეშ გაიცელ, ხმამაღალი ოაპარაკეთა და ზარეთ ბეზეოენთა ოთვის“.

ეს ბოლოს ოოცა ამ ბეზეოენ ბუღგარეთის მიწაზე ძეგლები ასეთი წარწერებით იმ ოოს მბრძოლთა ლაზლის ომში ბულგარეთსა 1877-78 წწ. რუსეთ-თურქეთის ომში დაეცნენ. ამ ბეერეულ ბრძოლებში ოოს ჯარისკაცთა და ბუღგარეულ მოლაშქრეთა ეროთად დაღეზოილნ სისხლთა, რომაც ბულგარეთი ეხსნა თურქეთის მრავალსაუკუნოვანი მონობის ულღილისგან, კიდეც უფრო განამტკიცა ორი მოძმე ერი — რუსეთისა და ბულგარეულის მეგობრობა.

ჯერ კიდეც რუსეთ-თურქეთის ომის დაწყებამდეც დიდი ზნით ადრე მარქსი და ენგელსი, ეზეზოიდნენ რა თურქეთის მიერ დამონებულ ბალკანეთის სლავთა მდგომარეობის საკითხს, აღნიშნავდნენ, რომ „... ბულგარელი, ბოსნიელი რაია,1) ასევე ბერეზეი ბალეზოიდან და ბრაკიიიდან დიდი ეროოვნული სიმპათიათა არიან გამსკალულნი რუსეთისადმი...“ რომ „ისინი პეტერბურგოდან მოელიან თავიდის ბესლის, რომეზიც მათ ინსნის ყოველგვარი ბოროტებისაგან“.

რუსეთის იმ სახელმწიფო მოღვაწეთა შორის, რომელნიც 70-იან წლებში მთელი თავისი ენერგიაითა და თავდადებით იცავდნენ დაჩაგრულ ასავთა ინტერესებს და რომლებმაც ნიღაბი ანადეს დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოთა მზაკვრულ პოლიტიკას, ეკუთვნოდა რუსეთის ენციკლოპედიური კონსული ბუღგარეთში ალექსი ნიკოლოსის-ძე ფეროეთელი.

ალ. ფეროეთელი იმ ფეროეთელთა შთამომავალი იყო, რომლებიც XVIII საუკუნის დასაწყისში საკარიელოდან რუსეთს გადგეზავრნენ. მისი პირიოენება ის „დაეიფეზებულ და გამორჩენილ“ ქართველთა რიცხეს ეკუთვნის, რომლებსაც ზელად ხედათ რუსეთის სახელმწიფოო ასპარეზზე მოღვაწეობა.

ა. ნ. ფეროეთელი დაიბადა 1848 წ. ბენნის გუბერნიაში. პირველდაწყებითი განათლება მან მიიღო ჯერ ოჯაზში, შემდეგ კი აწყალი განაგრძო ლოსანში (ზეეიცარია). 1865 წ. იგი შედის მოსკოვის ენციკლოპედიის ეფრიდიოელ ფაკულტეტზე, სახელმწყობილ ოფიციალურის ბანნრით. მოსკოვის ენციკლოპედიაში ბუღგარეთელი ზეფები ემთხეეზა ინ პერიოდს, როდესაც რუსეთის სახეზაფიერიები ანრი გაბაკეეთრებელ ინტერეს ინეის სლავთა საკითხისადმი, კერძოდ, სამრეთი სლავთა მდგომარეობისადმი. ჯერ კიდეც სტუდენტობის დროს ა. ფეროეთელი ბულმოდგინედ აწყალოს სლავურ ენეზს და ეცნობა სლავურ სამართლის წყარო

რობით. აქ, მდინარის პირას, პატარა ქალაქ ფურჟეოში, ერთმანეთს ეცნობიან ა. წყროფული და ცნობილი რუსი მხატვარი ვეოფმჩაგინი.

ბალკანეთის სოციალისტები დაწყებით პირველ დღეებიდანვე ა. წყროფული აწარმოებს დღიურს, რომელსაც იგი შემდგომში აკუეფნებს სათაურით: „წყროფული ლაშქრობიდან, ჩუნინეთი. — ტირნოვი. — პირველი ბალკანეთის ლაშქრობა". ამ წერილებიდან ცხადად ჩანს, თუ როგორი სიმარტოვით ხედავდნდა ბულგარეთი ხალხი თავის განთავისუფლებლებს: „ქალაქში შესვლისა ჩვენ სადღეასასწაულოდ მორთული მოსახლეობის დიდი ჯგუფები გვშვებდნდა. აივნებიდან და ფანჯრებიდან თაგიანებს ისროდნენ. ყველა სიხარეულისგან უბოროწყინნეგდა თვალები", „ყველა ბედნიერად იღიმბოდა. თუ ეინმეს ჰიკა წყალს ვთხოვდით, გარბიდნენ და ღვინო მოაკონდათ". ეგნერალ ყარაბელეფის დიეინიის დაძლის შემდეგ, ა. წყროფული გენერალ ბურკოს ჯარის მეწინავეგი დაჯგუფეგებში გადადის ათითასიანმა მეწინავეგ დაჯგუფეგიან და აიღო ოფრტენის ციხე. ამ ბრძოლებში ბულგარელი ბოლ-ბაშა, სადაც რუს ჯარის კაკეთა მხარდამხარ მებრძოლდ იბრძოდნენ ბულგარელი მოლაშვრენი.

მოკმედ არმიაში ა. წყროფული რიგება დროებითი ბაკის დადგებამდე, ე. ი. 1878 წლის 31 იანვარამდე. როდესაც სახავო მოლაპარაკება დაიწყო, ა. წყროფული ისევ ბაიწვიეს დიპლომატიურ საბიბეფზე. იგი ინიაწყლეფის რუსეთის კოთიისის მეტაბარბანი, რომლის მიერ შემუშავებული მასალები ათფუძვლად დაედო სანსტეფანოს ბულგარეთის პროექტს.

1878 წლის 3 მარტს თურქეთის დედაქალაქიდან 12 კილომეტრის დაშორებით, სან-სტეფანოში, დადებულ იქნა სახავო ხელშეკრულება, რომელსაც ბულგარეთისთვის უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა. ვ. კოლაროვეს სიტყვეეით, სან-სტეფანოს ხეგზე ხელის მოწერია დღე „ეამარილაინგდ ითვლება ეულგარული ხალხის თურქეთიდან ეულილისგან განთავისუფლების დღედ, რადგან იმ ტეორიული ხალხის თურქეთიდან ეულილისგან განთავისუფლებისა ეულგეი, ანძის ტოროიაზე, რომელიც ახლა ეულგარეთის სახალხო რეფაეეილეა ეულგეი, ანძის ეულგეი, ანასოდეს ფეხი აღარ შემოუდგამთ თურქეთის ეულთანის ოიბოიეა... შემდეგ ანასოდეს ფეხი აღარ ეეხება ეულგარული ხალხის მადლოვნ მოძეძე ოუნი ეულგეეე

ჩინური მაკუში

ჯან ტიან-ი

ჯან ტიან-ი ჩინელი პროგრესული მწერალია. თავისი ნაწარმოებების ბუნდოვა მან 1928 წლიდან დაიწყო. მის მოთხრობებში რეალისტურად ასახულია გლეხების, ჯარისკაცების და ინტელიგენციის ცხოვრება. მის კალამს ეკუთვნის ხანგრძლივ მოთხრობების რამდენიმე კრებული.

ჯან ტიან-ი ცნობილია აგრეთვე, როგორც შუანიშაოი - საბჭოთა მწერალი. ოგავები, რომლებსაც ჩვენ ვბეჭდავთ, ჯან ტიან-ის 1949 წელს დაწერა. ეს ოგავები იმ ომ-ბინდ[illegible] ...ა მიმართული, რომლებიც ხელს უშლიდნენ დემოკრატიული ჩინეთის განვითარებას.

სოფლის არისტოკრატი

ერთმა გულკეთილმა და ფრიად განათლებულმა არისტოკრატმა მიწის საკითხის შესახებ რამდენიმე წიგნი წაიკითხა და გული აუჩვილდა. მივიდა გლეხებთან და უთხრა:

—სულითა და გულით მომხრე ვარ მიწის რეფორმისა. ვისაც სინდისის ნატანჯალი მაინც ვაარნია, არ შეუძლია მხარი არ დაუჭიროს მიწის რეფორმას. თქვენი სიცოცხლე ასეთ მძიმე პირობებში მართლაც აუტანელია!

როცა გულკეთილი არისტოკრატი შინ დაბრუნდა, თავში ერთი აზრი დაებადა და კვლავ გლეხებთან წავიდა.

— მაგრამ გახსოვდეთ, როცა მიწებს დაინაწილებთო, ყველას არ წაართვათ. აი, მაგალითად, მე სულ რაღაც ათასი მუ მიწა გამიჩნია. ეს მიწა ჩემმა მოხიკვაა მამამ შეიძინა. შვიდასი მუ მაზრის უფროსად ყოფნისას იყიდა; შემდეგ, მეურნეობის გამჭრიახი და მოხერხებული გაძღოლით, შვიდას მუს სამასი მუ მოემატა. როგორც ხედავთ, ჩემი მიწა ფეოდალური ექსპლოატაციის გზით ,როდი შეძენილი. იგი მხოლოდ და მხოლოდ პატიოსანი შრომითაა მოპოვებული. მას აქეთ, რაც მე ეს ათასი მუ მიწა მივიღე, ყოველ წელიწადს ოფლით პირისა ჩემისათა ვაგროვებ იჯარას და ყველაფერი ის, რასაც მე იჯარის სახით ვიღებ, ჩემი შრომის საზღაურია. ამგვარად, თუ თქვენ, როგორც იტყვიან, თეთრსა და ზავს ერთმანეთში აურევთ და ჩემს მიწას შეეხებით, ეს უდიდესი უსამართლობა იქნება.

გულკეთილი არისტოკრატი შინ დაბრუნდა, დაფიქრდა და იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ კიდევ იყო ერთი მეშჩარიტება. იგი კვლავ გლეხებთან წავიდა:

— მე რამდენიმე ნათესავი მყავს,—განუცხადა არისტოკრატმა გლეხებს,—მათ შორის იქნებ ერთი-ორი ცუდი ადამიანი გამოერიოს, მაგრამ მათი მიწების დატაცება არ იფიქროთ; ზრდილობიანად მოელაპარაკეთ და მიწიწუნით სახოვეთ მიწა მოგყიდონ. ამგვარად, არ გაიელის ათასი წელიწადი, რომ ჩვენს ქვეყანაში მიწის რეფორმა მთლიანად განხორციელდება. ათასი წელიწადი კი, ეს შეეხმნეველი წამია ჩვენი სამყაროს მოძრაობაში. არ უნდა აჩქარდეთ, აჩქარება არ ვარგა. აჩქარება ყოველი საქმის დამღუპველია.

ღორის მსწავლობა

ღორი გაძღა და ჩასთვლემა. ბუჩანში მამლის ყიავილი შეესმა. გაიღვიძა და თავი მძიმედ გააქნია.

— ცუდად ყიავის, ფერადოვნება არ ყოფნის. ყიავილით კი ყიავის, მაგრამ სიმტკიცე არ ისმის მის ხმაში,—თქვა ღორმა და დაუმატა:— ამ უკანასკნელ ხანებში ოთოქოს ჩვენი ვირიც შეეჭვა ყვირილს. ეს უდიდესი გაუგებრობაა. თავისი ბუნებით, ვირი ტვირთის საზიდად არის დაბადებული და არა ინსისათვის, რომ იყვიროს.

კიდევ ცოტა წაძინა და შემდეგ განაგრძო:

— აი, ქათამიც. მხოლოდ სამ დღეში ერთხელ სდების კვერცხს და რამდენს ბამს და სვამს! როგორ არა რეცხვენია, რომ.ბალეს თვალებში უყურებს,—დაფიქრდა და თქვა: —ჰო, წაბლა ძროხაც უანარად იქცევა: მოხნავს ორ მუს და ისვენებს. არც კი უგერდება თავის საქციელს, უსინდისო!

ქათამმა ღორის სიტყვები გაიგონა და აენთო:

— ჰო, ჰოო! ერთი ამას უყურეთ! აღარაივინ მოსწონს! მარტო თვითონაა კარგი. ღორმა უპასუხა:

— მე არავითარი სხვა ღირსება არ გამაჩნია, გარდა იმისა, რომ ჩემს სიცოცხლეში ერთი შეცდომა არ ჩამდენია,—უთხრა ქათამს ღორმა.—ჩემი სინდისი სუფთაა და არაფრისა არა მრცხვენია.

ქათამს გაეცინა:

— რა შეცდომა უნდა მოგვიდეს—ეამ, სვამ, ბეინავს და არაფერს აკეთებ.. ეწყინა ღორს და მკაცრად მიუგო:

— რა არის აქ სასაცილო? ასედაც უნდა იყოს: ერთნი მუშაობენ, მეორენი არა; მათი მოვალეობაა—ზორიდან უცქერონ იმათ, ვინც მუშაობს. ერთი ეს მიბრძანეთ, ყველამ რომ იმუშაოს, ჭკუა ვიღამ გასწავლოთ?!

კეთილი გული

ერთმა გულკეთილმა გველმა ბელურა დაიჭირა. მოთმინება არა ყოფნილა, ისე ეჩქარებოდა მისი ბიანი გადაყლაპვა. მაგრამ რგოლად დაეხვია და ნაზი ხმით გამხნევება დაუწყო საბრალო ჩიტს. ურჩევდა დამორჩილებოდა ბე ეს, გამსჭვალულიყო სამსხვერპლოდ განწირულის სულით და ძმურად დაეთმო გველისათვის თავისი სიცოცხლე. დასარულა სიტყვა და ის იყო მსხვერპლისადმი სრული პატივისცემით განწყობილს უნდა შეეშამა ბელურა, რომ დაუმატა:

— ხომ ხედავ, როგორ არა გვეევარ სხვა გველებს, უხეშებსა და თავ ხედებს. ჩემსა და მათ შორის არაფერი საერთო არ არის.

მ ე ლ ა

ერთმა მელამ ყურდღელი დაიჭირა და უმკაცრესი სიტყვებით განაცხადა:

— რიდესაც დაეინაზე, როგორ მოიპარა ამ კურდღელმა სხვისი ბოლოკი და შესანსლა, აღშფოთებამ შემიპყრო. ქვეყანაზე წესიერებისა და მშვიდობის დაცვის ინტერესებისათვის საჭიროა ძირ-ფესვებიანად აღმოიფხვრას ეს უდიდესი ბოროტება. არ შემიძლია შვეიკავო კეთილშობილური აღშფოთება

ხეზე მჯდარმა ფოშიამ მე ეას გადმოხედა და უთხრა:

— გუშინ შენ მოწმე იყავი, როგორ შეეშამა გეფხვმა სხვეისიძოთა და არამც თუ არ განრისხეუულარ, პირიქით, ღიმილით ლამის პირი გაგეხა. ეღრმესი მოწიწებით ესალმებოდი გეფხვს. მხოლოდ დღეს დილით დაინახა ქვეყანამ შენი კეთილშობილური აღშფოთება.

ერთი მუჭა მზესუმზირა

ერთი ახალგაზრდა ბატონი მზესუმზირას შეექცეოდა და რესტორანის ფანჯრიდან ქუჩას გადაყურებდა. ამ დროს ქუჩაში მშიერი ადამიანების ბრბო მოდიოდა. ახალგაზრდა ბატონმა აიღო ერთი მუჭა მზესუმზირა და მშიერ ბრბოს გადაუყარა:

— მე ყოველთვის ,მებრალებოდით თქვენ. აი, ხომ ხედავთ, რა გულუხვად გაძღეთ მზესუმზირას!

და ახალგაზრდა ბატონმა წარმოიდგინა, როგორ შემოეხვია გულაჩვიებული და აღელვებული ხალხი, როგორ აიყვანეს ის ხელში, მი ყვანეს ოქროს ტახტთან და ძალით დასვეს ზედ. თაყვანი სცეს და ქედი მოუხარეს, როცა ბატონი დამშეიდდა, გადახედა ოქროს ტახტიდან ქვეყანას. ბედნიერება დამყარებულიყო დედამიწაზე. ყველგან მღეროდნენ, ცეკვავდნენ. ყველგან სიხარული და სიმშვიდე სუფევდა...

ახალგაზრდა ბატონი უცებ ბუჩანიდან გამოერკვა, ვერ მოითმინა და ისევ გადაიხედა ფანჯრიდან, მზესუმზირა მიწაზე ეყარა, მისთვის ხელიც არავის ეხლო.

— ტუტუცები!—მრისხანედ წარმოთქვა ,ახალგაზრდა ბატონმა,—ავი და კარგი ვერ გაეერჩევიათ, ოღა ,ბასკერია. რომ არიან ადამიანები, რომლებიც ისე ერიდებიან ამ ბრბოს, როგორც ყაჩაღებს. ის კი არა და, დღეიდან მეც გული გაუჩიტავ. ამ ოგავებებზე, თუმცა აქამდე მზად ვიყავი ყველაფერი მოთმენის შემწეობა.

ს.ს.ს.ს. სახ. ბიბლიოთეკა

თარგმანი ნინო სამუკაშვილისა

წიგნი მრეწველობის მუშაკთათვის

(მ. მახათაძე. „ლითონების ჩქაროსნული ჭრა და მჭრელი იარაღები“ „ტექნიკა და შრომა“, 1952 წ.)

სსრ კავშირში შრომის ნაყოფიერების სწრაფი ზრდა და გამოშვებული პროდუქციის ხარისხის სისტემატური გაუმჯობესება შედეგია სახალხო მეურნეობაში ახალი ტექნიკის და მოწინავე ტექნოლოგიური პროცესების დანერგვისა, წარმოების მექანიზაციისა, შრომის საუკეთესო ორგანიზაციისა, მშრომელთა ზოგადსაგანმანათლებლო და კულტურული ზრდისა და მათი საწარმოო კვალიფიკაციის ამაღლებისა.

მ. მახათაძის ნაშრომი „ლითონების ჩქაროსნული ჭრა და მჭრელი იარაღები“ განკუთვნილია წარმოების მუშაკებისათვის — ინჟინერ-ტექნოლოგებისა და სტახანოვცელი ხარატებისათვის; წიგნი გამოადგება აგრეთვე ამ დარგის სტუდენტებს.

წიგნის ავტორი შესავალში მოკლედ და სიინტერესოდ მოგვითხრობს ლითონების ჩქაროსნული დამუშავების ისტორიის, რომელსაც პირველად საბჭოთა კავშირში ჩაეყარა საფუძველი. ჩქაროსნული ჭრა პირველად გამოიყენეს საბჭოთა ინჟინერმა ნ. ი. შჩელკოროგოვმა, რომელმაც მსოფლიოში ფაქტიურად პირველად განახორციელა ეს მეთოდი 1936 წელს. ჩქაროსნული ჭრის მეთოდის დანერგვის საქმეში დიდი ღვაწლი მიუძღვის სტალინური პრემიის ლაურეატს ამხ. გ. ბორტკევიჩს, რომელმაც 1948 წელს ფოლადის დამუშავებისას მიაღწია 600-700 მ/წთ. სიჩქარეს. მისი გამოცდილება ფართოდ გავრცელდა მოსკოვისა და ლენინგრადის ქარხნებში. ახლა საბჭოთა კავშირის მოწინავე ქარხნებში გამოჩნდა ახალ-ახალი ნაკადი ჩქაროსნებისა, რომლებსაც თავიანთი თავდადებული შრომით ახალი მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ კომუნიზმის მშენებლობის დიად საქმეში.

სტალინური პრემიის ლაურეატმა ხარატმა ვ. სემენსკიმ ომისშემდგომ სტალინურ ხუთწლედში ოთხნაბიჯარ წელილწადში შესარულა ოცდასამი წლის გეგმა. სტალინური პრემიის ლაურეატი სტალინის სახელობის მოსკოვის ავტოქარხნის ქარხანაში ხარატი ამხ. ს. ბუშუევი, რომელსაც ზემდეტ სახელად „სიჩქარეების მაძიებელს“ ეძახიან, ახლა მეშვობის1972 წლის ანგარიშზეა. იგი ცვლაში ოვიფერ ნორმას ასრულებს.

საქართველოს რესპუბლიკასაც ჰყავს თავისი ჩქაროსანი მჭრელები, რომლებმაც თავი ისახელეს თავდადებული და ნაყოფიერი შრომით. ჩქაროსანი მჭრელები ი. ბუმბუროიძე, ა. მარგველაშვილი, ვ. ბასოსნშვილი და სხვები ყოველდღიურად ახალ-ახალ წარმატებებს აღწევენ ჩქაროსნულ ჭრაში. ისინი, ეს ჩქაროსნები, არიან არა ერთეულები, არამედ ათასები, რომელთაც ჩქაროსნულ ჭრაზე გადაჰყავთ მთელი ბრიგადები. ესენი არიან შუმოქმედი საბჭოთა ხალხის ის მოწინავეები, რომელთა თავდადებულმა შრომამ, მთელ საბჭოთა ხალხთან ერთად საშუალება მისცა ჩვენს სამშობლოს ყოველ ცხრა დღეში იმდენი მსხვილი მრეწველობის პროდუქცია დამამზადოს რამდენსაც დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის წინ რუსეთი ამზადებდა მთელი წლის განმავლობაში. ეს ჩქაროსნები არიან ის ადამიანები, რომელთა შესახებ ამხანაგმა სტალინმა თქვა: „ესენი, უმთავრესად, არიან ახალგაზრდა ან შუახნის მუშები და მუშა-ქალები, კულტურული და ტექნიკურად მომზადებული ადამიანები, რომლებიც მუშობის სიხუსტისა და აკურატობის ნიშნებს იძლევიან, რომელთაც შეუძლიათ დაიფარონ დროის ფაქტორი მუშობაში და რომელთაც უსწავლიათ დროის ანგარიში არა მარტო წუთობით, არამედ წამობითაც კი“.

ავტორი წიგნის 9 თავში იხილავს აქტუალურ საკითხებს, როგორიც არის ლითონის ჩქაროსნული ჩარხვა და მჭრელი იარაღები, ჩქაროსნული ჭრის რეჟიმები ჩარხვისათვის, ჭრით დამუშავებული ლითონის ზედაპირის სისუფთავის საკითხი, სალი შენადნობებისაგან დამზადებული საჭრისების კონსტრუქციების აღწერილობა, მათი დამზადების ტექნოლოგია და გამოყენების მაგალითები.

პარტიის XIX ყრილობაზე განსაკუთრებით იყო გამახვილებული ყურადღება წარმოებაში მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლესი მიღწევების დანერგვის შესახებ. „ტრაკეიდ განვაზორციელოთ საწარმოო პროცესების კომპლექსური მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის პროგრამა, უფრო ფართოდ დავნერგოთ სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლესი მიღწევები, სისტემატურად გავაუმჯობესოთ შრომისა და წარმოების ორგანიზაციის ფორმები და მეთოდები“... თქვა თავის მოხსენებაში ამხანაგმა მალენკოვმა.

ამ საკითხს კარგად უპასუხებს აღნაშნული წიგნი. იგი ქართული ტექნიკური ლიტერატურის კარი შენაძენია. მისი გამოცემა იმის დადასტურებაა, თუ როგორ მტკიცდება თანამეგობრობა მეცნიერ მუშაკებსა და წარმოების მუშაკებს შორის, როგორ ინერგება მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლესი მიღწევები წარმოებაში.

დ. კაკაბაძე

კროსვორდი

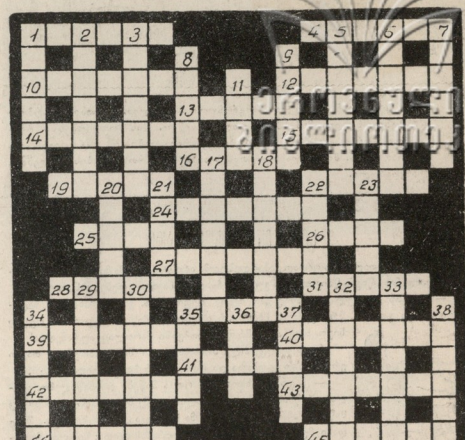

ჰორიზონტალურად:

1. კონტინენტი. 4. მტაცებელი ცხოველი. 10. ხეთი ზღვის ნავსადგური. 12. ქიმიური ელემენტი. 13. უმაღლესი ხარისხის ფოლადი. 14. ვეულკანის გვირგვინი. 15. მხარე საქართველოში. 16. უძველესი ქალაქთაკანი ეგრისაში. 19. ფეცნიერების დარგი. 22. ჭირნახულის შესანახი ნაგებობა. 24. ტბა სსრკ-ში. 25. მთა პალესტინაში. 26. თეფში. 27. ინკლისელი მათემატიკოსი. 28. ქართული ლექსის ფორმა. 31 ხნოვანება ანე? 35. სახელმწიფო ძველ ალმოსავლეთში. 39. თეფში. 40. ფსიქიური დაავადება. 41. ტერმინი ბუღალტერიაში. 42. პლანეტა. 43. მსუბუქი ჯანრის თეატრი ბურჟუაზიულ ქვეყნებში. 44· სახელმწიფო ეგვიპტეში. 45. სარბენი მანძილის დასასრული.

ვერტიკალურად:

1. კაზაკთა ატამანი, ციმბირისა და თათრების სახანოების დამპყრობი. 2. მეტალურგიული ქალაქი. 3. ქართული ჟურნალი. 5. მწერი. 6. უძველესი სახელმწიფო 7· პატარა ლექსი, რომელშიც აღწერილია „ზუნების შვილთა“ — მეთვეზეთა, მწყემსთა და ა. შ. ცხოვრება შულამაზებულ ფერებში. 8. სახელმწიფო მცირე აზიაში. 9. ქართული ტაძარი — არქიტექტურული ძეგლი. 11. საფრანგეთის ნავსადგური. 17. ქალაქი სსრკ-ში. 18. გარეული ცხოველი· 20. თვე. 21. სასულიერო პირი. 22. საქონლის გაყიდვა მომავალი ანაზღაურებით. 23. ოპტიკური მინა. 29. შტატი ა. შ. შ-ში. 30. პირველი მთავარი IX საუკუნის ნოვგოროდში. 32, ბულეტინი. 33. ყ. ბიზეს ოპერა. 34. დიდი რუსი მწერალი. 35. საელჩო ანუ? 36. ქართული მითოლოგიის ქალღმერთი. 37. შტატი ა. შ. შ-ში. 38. ბერძენი ფილოსოფოსი.

ჟურნალ „დროშის“ № 1-ში მოთავსებული კროსვორდის პასუხი.

ჰორიზონტალურად:

6. ტეგმა, 7. დაბა, 8. ცალი, 9. ნარდი. 10. ბინდი· 11. კოქსი. 15. მერი, 16. კალორია. 18. კრუნი 21. ვატიკანი. 24. ფარდი. 26. ფეოდორანი. 29. ალმანიი. 30. ირონი. 31· გამა. 32. ამფითრიონ· 34. ატალანტა. 37. ამოკი. 38. ინდიელი. 41. ალბანი. 42. დარიალი. 45. ბეშოა. 48. [ბინოდი. 50. ნუკრა. 51. სერკო. 52. ბარი. 53. ლოდი. 54. ნაიბი.

ვერტიკალურად:

1. ბოტანიკა. 2. ყამარი. 3. ეპიფანელი. 4. ფაფნა. 5. ჩლიქი. 10. ბეერა. 12. იუტუბა. 13. ეგმა. 14. ანტი. 17. ოხრა. 19. ფიეზოლი. 20. კანაკი. 22. ტაივა. 23. კანტი. 24. ფარეკი. 25. ბრანნ. 27. ბეშოელი. 28. ალიზონ. 33. ოიფი. 35. ეკლი. 36. ზეპრა. 39. ფუტკი. 40. ვიზა. 43. ბაბანინა. 44. ფაბოლოგნა. 46. ბორკი. 47. აკიდეო. 49. ორბაბერ.

გ ა რ ე კ ა ნ ი ს პ ი რ ვ ე ლ ი გ ვ ი რ დ ზ ე: თბილისის მაუდ-კამოლის ფაბრიკის უფროსი დესინატორი თინა ჯიშკარიანი. ფოტო ო. თერქიანი.
მ ე ს ა მ ე გ ვ ი რ დ ზ ე: საქართველოს ჩეჩმაინი სლალომსა და ხწრაფდაშვებაში სპორტის ოსტატი მიხეილ გაგა. ფოტო ვ. კრიმსკისა.
მ ე ო თ ხ ე გ ვ ი რ დ ზ ე: ბაკურიანში. ფოტოგრაფეები კ. კრიმსკისა.

რედაქტორის მაგიერ—ვ. ჭელიძე

ნომრი გაიფორმა ალ. ბანძელაძემ

სარედაქციო კოლეგია: გრ. აბაშიძე, შ. ბუაჩიძე, შ. გვინჩიძე (პ/მგ. მდივანი). ი. გიგინეიშვილი, დ. დოლიძე, მ. ხაჯაშვილი, ი. ციციშვილი, უ. ჯაფარიძე.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, ალეხანოვის პრ., № 91. ტელ. 3-95-38 | გარეკანი და ჩანართი გვერდები დაბეჭდილია ფოტოცინოგრაფიაში

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 24/II-53 წ. გამოგზ. № 399 | ნაბეჭდი ფურცელი 3½ | ტირაჟი — 15.000 | შეკვეთის № 56 | ფე 00406

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Дроша“ (на грузинском языке)

ბეჭდვითი სიტყვის კომბინატი. თბილისი, მარჯანიშვილის ქ., № 5

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა